

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเชิงปฏิบัติการการพัฒนาวินัยนักเรียนของโรงเรียนบ้านสาวิทยาสรรพ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ในครั้งนี้ผู้ดำเนินการวิจัยได้ศึกษาประเด็นต่าง ๆ ครอบคลุมถึงแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมความมีระเบียบวินัย

1.1 ความหมายของระเบียบวินัย

1.2 วินัยในตนเอง

1.3 การเสริมสร้างแรง

1.4 ความสำคัญของระเบียบวินัย

1.5 คุณค่าและประโยชน์ของระเบียบวินัย

1.6 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการเกิดวินัย

1.7 พระราชบัญญัติระเบียบแบบนักเรียน พุทธศักราช 2551

1.8 การตรงต่อเวลา

1.9 การแต่งกาย

2. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ

3. ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนบ้านสาวิทยาสรรพ์

3.1 สภาพชุมชนในเขตบริการของโรงเรียนบ้านสาวิทยาสรรพ์

3.2 ประวัติโรงเรียนบ้านสาวิทยาสรรพ์

3.3 ปัญหาและอุปสรรคของโรงเรียน

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมความมีระเบียบวินัย

1. ความหมายของระเบียบวินัย

ในเรื่องเกี่ยวกับความหมายของระเบียบวินัย ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายประการ ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 อธิบายว่า “ระเบียบ หมายถึงแบบแผนที่วางไว้เป็นแนวปฏิบัติหรือคำเนิรณการเช่น ระเบียบวินัย...” และ “...ระเบียบวินัย หมายถึงระเบียบแบบแผน ข้อบังคับ ข้อปฏิบัติ เช่น วินัยทหาร วินัยศึกษาบทของพระสงฆ์...” พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) กล่าวว่า วินัย คือ การจัดสรรโอกาสให้มนุษย์ทำอะไร ๆ ได้สะดวกและมากขึ้น อันเป็นการเอื้อโอกาสต่อไป

พระสมชาย ฐานวุฑโฒ (2545 : 72) ให้ความหมายของ ระเบียบวินัย หมายถึงคุณลักษณะที่อยู่ในตัวบุคคล ที่สามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเอง ให้ประพฤติปฏิบัติตนตามกฎหมาย และระเบียบแบบแผนที่สังคมกำหนดไว้โดยไม่ถือว่าเป็นการบังคับให้กระทำ

โกษีย์ วงศ์สุธา (2546 : 20) ให้ความหมายของวินัย ว่าหมายถึงการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่กำหนดไว้เป็นแนวปฏิบัติของผู้ที่อยู่ในสังคมให้ปฏิบัติตนอยู่ร่วมกันเพื่อให้เกิดความสุขของตนเองและส่วนรวม

สุทธิดา รักษาจันทร์ (2550 : 13) กล่าวว่าไว้ว่า “ระเบียบวินัยเป็นเกณฑ์ระเบียบข้อบังคับ ที่กำหนดขึ้นเพื่อเป็นหลักให้คนปฏิบัติและควบคุมพฤติกรรมของคนในสังคม จุดประสงค์คือให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ดังนั้นระเบียบวินัยในโรงเรียนจึงหมายถึง กฎเกณฑ์หรือข้อบังคับที่โรงเรียนกำหนดขึ้น เพื่อเป็นหลักปฏิบัติในการควบคุมและส่งเสริมพฤติกรรมของเด็กให้ปฏิบัติตามระเบียบวินัยของ โรงเรียนเพื่อความสงบสุขของโรงเรียนและเพื่อพัฒนานิสัยที่ดีงามให้เกิดขึ้น และติดตามตัวตลอดไป”

ดังนั้นจึงสรุปความหมายของคำว่าระเบียบวินัยได้ดังนี้ ความมีระเบียบวินัย หมายถึงความสามารถในการควบคุมคุณลักษณะของจิตใจ และพฤติกรรมที่ช่วยให้บุคคลสามารถควบคุมตนเอง (Self-Control) และปฏิบัติตามระเบียบ กฎเกณฑ์ กติการของสังคมเพื่อประโยชน์สุขของตนเองและส่วนรวม

2. วินัยในตนเอง

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2544 : 233) ได้ให้ความหมายของวินัยไว้ว่า วินัย คือ ความสามารถของบุคคลในการให้รางวัลตนเองเมื่อคนทำดีและลงโทษตนเองเมื่อทำชั่ว เป็นความสามารถในการควบคุมตนเองหรือความสามารถในการยับยั้งเป็นตัวของตัวเอง

อุมาพร ตรังคสมบัติ (2544 : 26-28) กล่าวถึงความหมายของวินัยไว้ดังนี้ การฝึกวินัยคือ การสอนเด็กให้รู้จักควบคุมพฤติกรรมของตนเอง เมื่อเด็กยังเล็กผู้ใหญ่โดยเฉพาะพ่อแม่ จะต้องเป็นผู้ช่วยเด็กควบคุมพฤติกรรมของเขา และด้วยการอบรมอย่างสม่ำเสมอตั้งแต่เล็ก เมื่อโตขึ้นเด็กจะควบคุมตนเองได้ในที่สุด และนั่นคือ เป้าหมายสูงสุดของการฝึกวินัย คือ การที่บุคคลจะดำรงตนอยู่ในความถูกต้อง จะรู้ด้วยตนเองว่าสิ่งใดควรทำและสิ่งใดไม่ควรทำ มีความสามารถที่จะบังคับตนเองและควบคุมตนเองได้ดี โดยไม่ต้องมีผู้อื่นหรือกฎเกณฑ์อื่นๆ มาคอยควบคุมเด็กควรมีวิสัยในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. วินัยในความประพฤติทั่วไป เช่น
 - 1.1 เก็บข้าวของเป็นที่เป็นทาง
 - 1.2 ตรงต่อเวลา
 - 1.3 ปฏิบัติตามกฎระเบียบและคำสั่ง
 - 1.4 รู้จักกาลเทศะ รู้ว่าอะไรควร อะไรไม่ควร
 - 1.5 ประพฤติตนเหมาะสมกับวัย
2. วินัยในกิจวัตรประจำวัน เช่น
 - 2.1 มีระเบียบในตนเอง เช่น รักษาร่างกายให้สะอาดสะอ้าน แต่งตัวเรียบร้อย เก็บข้าวของของตนให้เป็นที่ ทำกิจวัตรของตนตามกำหนดเวลา
 - 2.2 ดูแลช่วยเหลือตนเองได้ตามวัย
3. วินัยในการเรียน เช่น รับผิดชอบในการเรียนหรือกิจกรรมอื่นๆ อย่างเหมาะสมทำที่บ้าน หรือทบทวนบทเรียนเองโดยไม่ต้องสั่ง
4. วินัยในการทำงาน เช่น
 - 4.1 มีความรับผิดชอบ เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำสิ่งใดก็ทำงานสำเร็จ และทำอย่างเต็มความสามารถ
 - 4.2 รักษาคำพูดคำสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น
5. วินัยในการควบคุมตนเอง เช่น
 - 5.1 ควบคุมอารมณ์ได้ดีตามสมควร ไม่โมโหจนเสียใจเมื่อถูกขัดใจ ไม่โกรธ

จนควบคุมตนเองไม่ได้

5.2 อคทนต่อความลำบากได้ตามวัย

ช่อลัดดา คิยะบุตร (2550 : 20) ได้กล่าวไว้ว่า การมีวินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถบุคคลในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเอง ให้ประพฤติปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมโดยเกิดจากความสำนึกตัวขึ้นมาเอง

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ความมีวินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่ตนมุ่งหวังไว้ โดยเกิดจากความสำนึกตนเองและบุคคลอื่น ในอนาคตและจะต้องเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองแก่ตนเองและบุคคลอื่น โดยไม่ขัดต่อกฎระเบียบของสังคมและสิทธิของผู้อื่น

3. การเสริมสร้างวินัย

การที่จะให้บุคคลมีวินัยในตนเองนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการส่งเสริมวินัยในตนเองอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้นการส่งเสริมวินัยในตนเองจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพราะจำทำให้มีส่วนในการพัฒนาตนเองและสังคม ซึ่งนักการศึกษาและนักวิจัยได้สรุปไว้ดังนี้

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2542 : 2545) กล่าวว่า การฝึกระเบียบวินัยเริ่มได้ตั้งแต่เด็กยังเล็ก โดยต้องคำนึงถึงระดับความเข้าใจของเด็ก เด็กแต่ละคนมีพัฒนาการของความสามารถในเรื่องการรู้จักช่วยเหลือตนเอง ความรู้ความเข้าใจภาษา เข้าใจเหตุการณ์ลำดับเหตุการณ์เรื่องราว ความเข้าใจในเรื่องเหตุผล การปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม แยกต่างกันได้ ดังนั้น การฝึกให้เด็กมีวินัยจึงต้องให้เหมาะสมกับอายุ ความรู้ ความเข้าใจของเด็กแต่ละวัย ไว้ดังนี้

1. วัยทารก เด็กยังไม่เข้าใจในคำสั่ง กฎเกณฑ์ กติกา ระเบียบปฏิบัติกรให้รางวัล หรือลงโทษ การที่ผู้ใหญ่ให้มีระเบียบ จัดเตรียมและให้การตอบสนองความต้องการของเด็ก ดำเนินการในชีวิตประจำวันให้เด็กได้รับความอบอุ่นและรู้สึกปลอดภัย นับว่าเป็น ก้าวแรกของการเริ่มให้เด็กคุ้นเคยกับแบบปฏิบัติที่ดี เป็นที่มาของการฝึกวินัย

2. วัยเด็กเล็ก เด็กเริ่มรู้จัก กฎเกณฑ์ ระเบียบปฏิบัติ รู้จักหยุดหรืออดกลั้น รู้จักอันตรายจากสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว รู้จักควบคุมพฤติกรรมและมีการแสดงอารมณ์ ร่วมตอบโต้ เช่น ทูบตี หยิก กัด ผู้ใหญ่จึงต้องช่วยฝึกปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ไม่ให้ฝังแน่นเป็นนิสัย ด้วยการพูดซ้ำ บอกซ้ำให้เด็กฟังจนเข้าใจ วัยก่อนวัยเรียนความสามารถทางภาษาพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว เด็กเรียนรู้ได้ไว เข้าใจภาษาที่ชัดเจน ทำที่ น้ำเสียงที่แสดงให้เด็กรู้ว่าอย่างไรจึงถูกต้อง กระตุ้น

ให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมกับค่านิยมของสังคมวัยเรียน ความสามารถทางภาษาพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีครู สิ่งที่เกิดได้แสดงออกนั้นมีผลต่อความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นและสิ่งที่ผู้อื่นแสดงตอบ ได้ก็จะมีผลต่อเด็กด้วย วัยนี้จึงเรียนรู้จากระเบียบปฏิบัติที่มีในสังคม ต้องการผู้ที่มีอำนาจ ถูกต้อง ยุติธรรมแต่ไม่ใช่เผด็จการจัดการ

3. วัยรุ่น ช่วงนี้มีความต้องการอิสระ คิดหาเหตุผล ค้นหาและรู้จักตนเอง จึงมักวิจารณ์ค่านิยม มาตรฐานของสังคม ทำให้ไม่พ้นการเกิดขัดแย้งในคำพูดหรือการกระทำกับพ่อแม่ และผู้ใหญ่ใกล้ชิด ทางออกที่ดีคือ การให้โอกาสเพื่อให้ได้ลอกเลียนแบบจากพ่อแม่และผู้ใกล้ชิด ซึ่งควรเป็นแบบของความมีเหตุผล ยุติธรรม รับผิดชอบและมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี ศิริพร สะอาดล้วน (2551 : 20-21) หลักการสร้างวินัยที่ดีมีดังนี้

1. สร้างให้สอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียน โดยพิจารณาถึงความต้องการ ซึ่งเป็นสาเหตุของพฤติกรรมของผู้เรียนแต่ละวัยว่าต้องการอะไร รวมทั้งพิจารณาถึงวุฒิภาวะของผู้เรียนด้วย
2. สร้างวินัยที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติตามได้ เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนและผู้อื่น ผู้เรียนจะได้เห็นคุณค่าและไม่เกิดความยุ่งยากในการปฏิบัติตามวินัยนั้น ๆ
3. สร้างวินัยโดยใช้วิธีให้รางวัลและชมเชยจะได้ผลดีว่าการดำเนินหรือลงโทษ
4. สร้างวินัยโดยปฏิบัติด้วยความสุขุม เยือกเย็น คำพูดหรือการกระทำความเป็นไปด้วยความนุ่มนวล
5. สร้างวินัยโดยการกระทำให้เป็นผู้นำที่ดีแก่ผู้เรียนในด้านการปฏิบัติตามวินัยต่าง ๆ
6. สร้างวินัยโดยแสดงการยอมรับและให้ความไว้วางใจ แก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิด พิจารณาวินัยต่าง ๆ ที่ต้องปฏิบัติ
7. สร้างวินัยโดยการให้ความเป็นกันเอง เอาใจใส่และให้ความรักความอบอุ่น
8. สร้างวินัยสำหรับผู้เรียนต้องศึกษาผู้เรียนแต่ละคนอย่างละเอียดเพื่อเป็นแนวทางที่จะช่วยให้ปลูกฝังให้ได้ผลดียิ่ง
9. สร้างวินัยโดยให้แบบอย่างแห่งความเชื่อมั่น ในตนเองแก่ผู้เรียนเพื่อจะได้เกิดความมั่นใจในการที่จะประพฤติปฏิบัติตามวินัยที่เป็นผู้ปลูกฝัง

10. สร้างวินัยโดยการแสดงความกระตือรือร้นในการมีวินัยและปฏิบัติตามวินัยเป็นแบบอย่างแก่ผู้เรียน

จะเห็นได้ว่า การเสริมสร้างวินัยจะต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจและการเอาใจใส่เป็นอย่างดี เพราะวัยและพื้นฐานครอบครัวของนักเรียนแตกต่างกัน มีความคิด ความต้องการที่แตกต่างกัน เราจะต้องมีวิธีการที่หลากหลายรูปแบบในการสร้างวินัยให้กับนักเรียน โดยอยู่บนพื้นฐานของความรักและการเอาใจใส่อย่างเต็มที่และต่อเนื่อง

4. ความสำคัญของระเบียบวินัย

สุทธิศา รักษาจันทร์ (2550- 16) ระเบียบวินัยมีความสำคัญต่อการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมไม่ว่าจะอยู่ในสังคมระดับใดก็ตามคนที่ไม่มีวินัยในการดำเนินชีวิตย่อมอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมโรงเรียน ซึ่งครู ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องมีการปลูกฝังให้นักเรียนมีระเบียบวินัยเพื่อจะได้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของโรงเรียน เติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ และเป็นพลเมืองที่ดีของชาติต่อไป

ประพิมพร สันวงศ์ (2551 : 10) การมีวินัยในตนเองนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกคนต้องสร้างให้เกิดกับตนเอง มิฉะนั้นแล้วการที่จะทำงานร่วมกับคนอื่น ๆ ในสังคมย่อมเกิดปัญหาและเมื่อสามารถปฏิบัติตนให้เป็นผู้มีวินัยในตนเองได้แล้ว วินัยก็จะนำความสุขสู่ตนเองและสังคม

ศิริพร สะอาดล้วน (2551 : 10) วินัยสร้างความรับผิดชอบ วินัยสร้างระเบียบแบบแผน วินัยสร้างคนให้เป็นคนดี วินัยสร้างคนให้เป็นคนเก่ง ดังนั้น วินัยจึงจำเป็นเรื่องสำคัญเราจำเป็นต้องสร้างวินัยให้แก่มนุษย์ตั้งแต่เด็ก

จากความคิดเห็นของหลายท่าน จึงพอสรุปความสำคัญของการมีวินัยในตนเองได้ว่า วินัยเป็นสิ่งจำเป็นในการฝึกฝนให้ตนเองได้รู้จักควบคุมจิตใจ อารมณ์ ความรับผิดชอบต่อตนเองสังคม และการอยู่ในกฎเกณฑ์ของสังคมได้อย่างมีความสุข

5. คุณค่าและประโยชน์ของระเบียบวินัย

การที่จะพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาคุณภาพของประชากร ซึ่งการพัฒนาประเทศให้ลุด่วงดั่งเป้าหมายนั้น สิ่งสำคัญที่สุดจะต้องพัฒนาคุณภาพประชากรให้เป็นบุคคลที่มีวินัยในตนเอง และปลูกฝังวินัยในตนเองให้แก่เยาวชนจึงเป็นการพัฒนาบุคคลที่จำเป็นยิ่ง มีนักการศึกษาและผู้วิจัยได้กล่าวถึงคุณค่าและประโยชน์ของวินัยในตนเองไว้ ดังนี้

พระมหาสมชาย ฐานวุฒโฒ (2547 : 81-82) กล่าวถึงประโยชน์ของวินัย ดังนี้

1. วินัยนำไปดี หมายความว่า วินัยยกฐานะของผู้รักษาวินัยให้สูงขึ้น เช่น เด็กเร่ร่อนเมื่อไปอยู่ในวัดทำตามระเบียบวัด ช่วยเหลือพระสงฆ์ กลายเป็นเด็กวัด พอเข้าโรงเรียน ทำตามระเบียบวินัยก็กลายเป็นนักเรียน ถ้าบวชแล้วถือศีล 10 ก็กลายเป็นสามเณร เป็นต้น

2. วินัยนำไปแจ่ม หมายถึง วินัยทำให้เห็นแจ้ง ถึงสันดานของมนุษย์ ว่ารักษาทำตามระเบียบวินัยได้มากแค่ไหน สามารถมอบความไว้วางใจในการมอบหมายหน้าที่การทำงานได้ในระดับไหน

3. วินัยนำไปต่าง คือ เราดูความแตกต่างของคนด้วยวินัย เช่น ถ้าคนที่พกปืน ซ่องสุ่มกำลังคน ไว้สู้รบกับผู้อื่น ถ้ามีวินัยก็เรียกว่า กองทหาร เป็นรั้วของชาติ ไม่มีวินัยก็เรียกว่า กองโจร เป็นเลี้ยนหนามของแผ่นดิน คนที่พกอาวุธเดินปนอยู่ในชุมชนอย่างองอาจ ถ้าพิฆาตสันตติสุข คนที่เที่ยวภิกขาจารฟังคนอื่นเลื่องชีวิต ถ้ามีวินัยรักษาศีล 227 เราเรียกว่า พระภิกษุ เป็นบุญของผู้ให้ทาน ถ้าไม่มีวินัยเราเรียกว่า ขอทาน อาจสร้างความรำคาญให้แก่ผู้อื่น เราต้องการก้าวไปสู่ความดี ความก้าวหน้า เราต้องการความบริสุทธิ์กระจ่ายแจ่มเราต้องยกระดับฐานะให้สูงขึ้น เพราะฉะนั้นเราจึงจำเป็นต้องรักษาวินัย

จิตจา ทิหนองสังข์ (2549 : 17) กล่าวว่า วินัยในตนเองนั้นเป็นเป้าหมายที่สังคมต้องการให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก คงอยู่และพัฒนาขึ้นไปในระดับเยาวชนและติดตัวไปตลอดชีวิต เพราะวินัยนั้นเป็นเครื่องกำหนดทิศทางให้สมาชิกในสังคมให้ยึดถือและประพฤติปฏิบัติในแนวทางเดียวกันเพื่อความสงบเรียบร้อยของส่วนรวม หากปราศจากวินัย การอยู่ร่วมกันของคนในสังคมก็จะวุ่นวายสับสน เนื่องจากแต่ละคนมีความแตกต่างกันในทุกด้าน แต่หากทุกคนมีวินัยที่เกิดขึ้นจากจิตใจของตนเอง คือมีวินัยในตนเอง มีความเชื่อมั่นในการกระทำความดี ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และหวั่นกลัว และเป็นผู้ที่สามารถพึ่งตนเองได้ ซึ่งนอกจากจะทำให้ตนเองสามารถดำรงชีพได้อย่างมีความสุขแล้วยังเป็นการช่วยพัฒนาสังคมให้ดีขึ้นด้วย

สรุปได้ว่า คุณค่าและประโยชน์ของความมีวินัยในตนเองนั้นเริ่มตั้งแต่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ในการสร้างเสริมพฤติกรรม ประสพการณ์ต่าง ๆ ในทางที่ดี ทำให้เป็นคนที่มีความรับผิดชอบ มีความอดทน สร้างความภูมิใจให้แก่ครอบครัว อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและส่งผลดีให้กับประเทศชาติต่อไป

6. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการเกิดวินัย

ทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเองเชื่อว่าการเกิดวินัยแห่งตนของบุคคลจะต้องมีพื้นฐานมาตั้งแต่ระยะแรกเกิดจนกระทั่งเติบโตขึ้นมา จุดเริ่มต้นคือความสัมพันธ์ระหว่างทารกกับมารดา หรือผู้เลี้ยงดู อันจะนำไปสู่ความสามารถควบคุมตนเองเมื่อโตขึ้น (ประพันธ์ คำสามารถ. 2550 : 7, อ้างถึงพิศมัย ทินเต 2545 : 10) ได้อธิบายถึงทฤษฎีการเกิดวินัยในตัวเองโดยยึดแนวทฤษฎีที่สำคัญ 2 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีของ เมารอร์ (Mower) ซึ่งว่าด้วยกำเนิดของการควบคุมตนเองหรือการมีวินัยในตนเอง และทฤษฎีของเพคและแฮวิกเฮิสต์ (Peck and Havighurst) ซึ่งว่าด้วยพัฒนาการของแรงจูงใจทางจริยธรรมหรือการมีวินัยในตนเอง โดยยึดการควบคุมของอีโกและซูเปอร์อีโกเป็นหลัก ซึ่งมีหลักการสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเองของเมารอร์ (Mower) การเกิดวินัยในตัวบุคคลนั้น นักจิตวิทยาเชื่อว่าจะต้องมีพื้นฐานมาตั้งแต่ระยะแรกเกิด จนกระทั่งเติบโตขึ้นมาเป็นผู้ใหญ่ จุดเริ่มต้นคือ ความสัมพันธ์ระหว่างทารกกับมารดา หรือผู้เลี้ยงดูอันจะนำไปสู่ความสามารถในการควบคุมตนเองเมื่อเติบโตขึ้น การเรียนรู้ของทารกจะเกิดขึ้นหลายระดับและมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 จุดเริ่มต้นอยู่ที่การที่ทารกได้รับการบำบัดความต้องการ เช่น ทิวก็๋ได้คืมนมร้อนก็ได้อาบน้ำ เมื่อทารกได้รับความรู้สึกสบายพอใจความรู้สึกนี้จะติดตราตรึงอยู่ในสำนึกของทารกไปจนเติบโตขึ้น

1.2 ขั้นต่อมาเมื่อทารกได้รับการบำบัดความต้องการจนพอใจแล้วสิ่งที่เกิดควบคู่กับเหตุการณ์นี้อยู่เสมอทุกครั้ง คือ การปรากฏตัวของมารดาหรือผู้เลี้ยงดู

1.3 การรับรู้ขั้นต่อมาของเด็กก็คือ ความสุข ความพอใจของเด็กที่เกิดจากการได้รับการบำบัดความต้องการต่างๆ ที่ถ่ายทอดจากมารดา ทำให้การปรากฏตัวของมารดาก่อให้เกิดความพอใจความสุขแก่เด็กได้

เมารอร์ (Mower) เชื่อว่าการเรียนรู้จะเกิดเป็นลำดับขั้น ขั้นแรกจะเป็นรากฐานของการเรียนรู้ขั้นต่อไป ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับ เด็ก คือ มารดา ผู้เลี้ยงดู จะเป็นแบบอย่างให้แก่เด็กได้เลียนแบบทั้งคำพูด การกระทำ ทั้งท่าทางดีและไม่ดี เช่น เด็กเห็นมารดาสูบบุหรี่เสมอ เด็กก็จะสูบบุหรี่และเกิดความสุข ความพอใจ เพราะเป็นลักษณะของคนที่ตนพอใจมาก่อน ความสามารถในการให้รางวัลตนเองนี้ เมารอร์เชื่อว่าเป็นลักษณะที่แสดงถึงบรรลุมิติภาวะทางจิตใจของบุคคลนั้น โดยจะปรากฏขึ้นในเด็กปกติที่มีอายุประมาณ 8-10 ขวบ และจะพัฒนาต่อไปจนสมบูรณ์เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ฉะนั้นผู้ที่บรรลุมิติภาวะทางจิตอย่างสมบูรณ์ จึงเป็น

ผู้มีความสามารถที่จะควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตนอย่างมีเหตุผลในสถานการณ์ต่างๆ เช่น ในการโต้ตอบเมื่อเกิดความคับข้องใจ เมื่อเกิดความกลัวในการมีความรักและมีอารมณ์ต่างๆ ฯลฯ ส่วนผู้ที่ไม่ผ่านการเรียนรู้ตามขั้นตอนที่กล่าวมาแล้วจะกลายเป็นผู้ขาดวินัยในตัวเอง ขาดความยับยั้งชั่งใจในการกระทำและกลายเป็นผู้ทำผิดกฎเกณฑ์และกฎหมายของบ้านเมืองอยู่เสมอในรายที่รุนแรงอาจกลายเป็นอาชญากรหมดโอกาสที่จะแก้ไขได้

ดังนั้น จากทฤษฎีของเมอเรอร์ การเกิดวินัยในตนเองจนเป็นผู้ที่บรรลุภาวะทางจิตนั้น จะต้องเริ่มต้นจากการเลี้ยงดูในวัยทารกอย่างมีความสุข ความอบอุ่นและผ่านการอบรมสั่งสอน หรือเลียนแบบที่ดีงามจากผู้เลี้ยงดูตนเอง จึงจะพัฒนาเป็นลักษณะเด่นชัดในจิตสำนึกของบุคคลนั้นและกลายเป็นพฤติกรรมที่ถูกต้องมีเหตุผลของบุคคลนั้น

2. ทฤษฎีแรงจูงใจทางจริยธรรม การที่บุคคลจะกระทำพฤติกรรมทางจริยธรรมต่าง ๆ นั้น ความต้องการกระทำเป็นเหตุสำคัญนี้ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2534 : 64) และเชื่อว่าการควบคุมของอีโก้ (Ego-Control) และการควบคุมของซูเปอร์อีโก้ (SuperegoControl) ร่วมกันช่วยให้เกิดความต้องการ แสดงพฤติกรรมเพื่อผู้อื่นอย่างสมเหตุสมผล ในแต่ละคนจะมีพลังควบคุมอีโก้และซูเปอร์อีโก้ในส่วนผสมที่ไม่เท่ากัน ดังนั้น นักทฤษฎีทั้งสองจึงได้จำแนกลักษณะของบุคคลออกเป็น 5 ประเภทดังนี้คือ

2.1 พวกปราศจากจริยธรรม (Amoral Person) หมายถึง พวกที่มีพลังควบคุมอีโก้และซูเปอร์อีโก้ที่น้อยมาก โดยบุคคลจะยึดตนเองเป็นศูนย์กลางและเห็นแก่ตัว ฝ่ายเดียวเป็นพวกที่ไม่สามารถควบคุมตัวเองได้ บุคคลประเภทนี้เป็นผู้ขาดวินัยในตนเองหรือน้อยมาก

2.2 พวกเอาแต่ใจ (Expedient Person) หมายถึง พวกที่มีพลังอีโก้ที่น้อยแต่พลังควบคุมซูเปอร์อีโก้มีมากขึ้น แต่ก็จัดอยู่ในประเภทปานกลางค่อนข้างน้อย บุคคลพวกนี้ยังยึดตนเองเป็นศูนย์กลางและกระทำทุกอย่างเพื่อความพอใจและผลของตัวเอง เป็นคนที่ไม่จริงใจจะยอมอยู่ใต้การควบคุมของผู้มีอำนาจ ถ้าจะทำให้เขาได้รับผลที่ต้องการได้ เป็นผู้มีความมีวินัยในตนเองน้อย ลักษณะนี้จะปรากฏตั้งแต่ตอนต้น และในคนบางประเภทจะติดตัวไปตลอดชีวิต

2.3 พวกชอบคล้อยตาม (Conforming Person) หมายถึง พวกที่มีพลังควบคุมอีโก้ที่น้อยเหมือนสองประเภทแรก แต่มีพลังควบคุมซูเปอร์อีโก้มีมากกว่า คืออยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมากคนพวกนี้จะยึดพวกพ้องเป็นหลัก และคล้อยตามผู้อื่น โดยไม่

ไต่ตรอง คนประเภทนี้จะอยู่ภายใต้ความควบคุมของกลุ่มหรือสังคม เป็นผู้มีวัยในตนเองระดับ ปานกลางแต่ไม่แน่นอน

2.4 พวกตั้งใจจริงแต่ขาดเหตุผล (Irrational Conscientious Person)

หมายถึง บุคคลที่มีพลังควบคุมของอีโก้ในระดับปานกลางแต่มีพลังควบคุมของซูเปอร์อีโก้ มาก พวกนี้จะยอมรับกฎเกณฑ์และค่านิยมของสังคมถือตามกฎเกณฑ์อย่างเคร่งครัด เห็นว่า กฎเกณฑ์เป็นของศักดิ์สิทธิ์ แม้จะก่อให้เกิดผลเสียต่อคนอื่นก็ไม่สนใจคนพวกนี้ขาดความ ยืดหยุ่นอย่างมีเหตุผล แต่ก็เป็นหลักให้กับสังคมได้ เพราะมีความมั่นคงในความเชื่อและการ กระทำ เป็นผู้มีวินัยในตนเองค่อนข้างมาก แต่ยังไม่สมบูรณ์จึงเป็นประเภทไม่สมบูรณ์ทาง จริยธรรม

2.5 พวกเห็นแก่ผู้อื่นอย่างมีเหตุผล (Rational Altruistic Person) หมายถึง

บุคคลที่มีพลังควบคุมอีโก้มาก ขณะเดียวกันก็มีพลังควบคุมซูเปอร์อีโก้มากเช่นกัน ทำให้เกิด ความสมดุลระหว่างการปฏิบัติตนตามกฎเกณฑ์ของสังคมและความสมเหตุสมผล โดยเห็นแก่ ผู้อื่นทั่วไปเป็นหลักบุคคลประเภทนี้จะมีความสามารถควบคุมตนเองอย่างมีเหตุผล มิได้ตกอยู่ใน อิทธิพลของสังคมอยู่ได้อิทธิพล นักเรียนรักษาระเบียบวินัยดีเมื่อขณะศึกษาอยู่ใน โรงเรียน ย่อมมีผลหรือส่งผลตามไปเมื่อนักเรียนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ภายนอก และดำเนินชีวิตอยู่ในสังคม อย่างมีความสุข

กล่าวโดยสรุป วินัยในตนเอง มีคุณค่าและประโยชน์หรือมีความสำคัญและจำเป็นอย่าง ยิ่งในการดำเนินชีวิต ช่วยให้ชีวิต ประสบผลสำเร็จ ทำให้ประเทศเจริญรุ่งเรือง ตามที่ท่านผู้รู้ ทั้งหลายได้กล่าวมาแล้ว

7. พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พุทธศักราช 2551

พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พุทธศักราช 2551 มีรายละเอียด ดังนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พ.ศ.

2551”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจา

นุเบกษาเป็นต้น

มาตรา 3 ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พุทธศักราช 2482

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“นักเรียน” หมายความว่า ผู้ซึ่งศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ซึ่ง

ศึกษาในระดับอุดมศึกษาค้ำกว่าปริญญาตรีตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ “สถานศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติแต่ไม่รวมถึง สถานศึกษาในระดับอุดมศึกษาระดับปริญญา “เครื่องแบบนักเรียน” หมายความว่า เครื่องแต่งกาย สิ่งประกอบด้วยเครื่องแต่งกายและเครื่องหมายต่าง ๆ ที่กำหนดให้นักเรียนแต่งตาม พระราชบัญญัตินี้

มาตรา 5 ให้นักเรียนแต่งเครื่องแบบนักเรียน

ลักษณะของเครื่องแบบนักเรียน วิธีการแต่ง เงื่อนไขในการแต่ง และการยกเว้นไม่ต้องแต่งเครื่องแบบนักเรียน ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด นักเรียนผู้ใดไม่แต่งเครื่องแบบนักเรียน โดยไม่ได้รับข้อยกเว้นตามวรรคสองอาจได้รับโทษทางวินัยตามระเบียบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

มาตรา 6 สถานศึกษาใดมีความประสงค์จะขอใช้เครื่องแบบนักเรียนเป็นอย่างอื่น นอกเหนือจากที่กำหนดตามมาตรา 5 วรรคสอง ให้ยื่นคำขออนุญาตต่อ กระทรวงศึกษาธิการตามระเบียบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

มาตรา 7 ผู้ใดแต่งเครื่องแบบนักเรียน โดยไม่มีสิทธิ์ที่จะแต่งหรือแต่งกายเลียนแบบเครื่องแบบนักเรียน ถ้าได้กระทำเพื่อให้บุคคลอื่นเชื่อว่าเป็นนักเรียน ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา 8 บรรดาระเบียบ ประกาศ และคำสั่งที่ออกโดยอาศัยอำนาจตาม พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พุทธศักราช 2482 ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่ พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติใน พระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะได้มีการออกระเบียบตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 9 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ (พระราชบัญญัติเครื่องแบบนักเรียน พุทธศักราช 2551.ออนไลน์, 2552 : ไม่ปรากฏเลขหน้า)

8. การตรงต่อเวลา

ได้มีผู้ให้ความสนใจเกี่ยวกับการตรงต่อเวลาไว้ดังนี้

การตรงต่อเวลา เป็นหัวใจของกิจการทั้งปวง ยิ่งในวงธุรกิจใหญ่ ๆ การผิดเวลา มีผลให้เกิดความเสียหายใหญ่โต เฉพาะบุคคลแต่ละคน การตรงต่อเวลาเป็นเครื่องแสดงนิสัยใจคอ คนตรงต่อเวลามักเป็นคนเอาการเอางาน มีระเบียบ ไว้เนื้อเชื่อใจได้ (ศิริลักษณ์ เบญจภูมิ ริน.ออนไลน์, 2551 : ไม่ปรากฏเลขหน้า)

การพัฒนาตนเองให้เป็นคนตรงต่อเวลานั้นเราสามารถทำได้โดยการที่เราจัดแบ่งเวลาให้เหมาะสมกับกิจกรรมต่าง ๆ เป็นการจัดระเบียบให้กับชีวิต สำหรับในการทำงานหรือการเรียนก็คือการพยายามทำงานหรือส่งงานให้เสร็จก่อนเวลาเพื่อมีเวลาตรวจทานและส่งงานให้ตรงตามกำหนด รวมถึงหากนัดหมายกับผู้ใดควรที่จะเผื่อเวลาในการเดินทางเพื่อไปถึงจุดหมายก่อนเวลาสักเล็กน้อย เพื่อจะได้ไม่ต้องเร่งรีบรวมถึงเวลาเตรียมความพร้อมให้กับตนเอง การที่เราเป็นคนตรงต่อเวลานั้น จะช่วยให้เราไม่เหนื่อยขา ทันสมัย มีชีวิตชีวา เป็นคนมีวินัย สามารถจัดการกับงานหรือสิ่งที่ผ่านเข้ามาได้อย่างเป็นระเบียบ จึงทำให้เป็นคนที่ประสบความสำเร็จ มีความก้าวหน้าในชีวิต รวมถึงเป็นคนน่าเชื่อถือ และผู้อื่นให้ความไว้วางใจแก่เรา สิ่งเหล่านี้เป็นประโยชน์ส่วนหนึ่งของการตรงต่อเวลา ที่สำคัญเหนืออื่นใดคือจะช่วยให้เราสามารถจัดการกับชีวิตของเราได้อย่างราบรื่นและมีความสุข (นฤภัก ฤชาทิพย์. ออนไลน์, 2551 : 2)

นอกจากนี้ยังมีผู้กล่าวถึงการใช้เวลาไว้ในหัวข้อวิธีการทำงานให้เกิดความสุข ไว้ดังนี้

1.การใช้เวลาให้เกิดคุณค่าต่อชีวิต เวลาเป็นทรัพยากรที่มีค่าสำหรับทุกคน การใช้เวลาให้เกิดคุณค่าต่อชีวิต จึงเป็นความจำเป็นพื้นฐานของมนุษย์ที่จะต้องทำงานแข่งกับเวลา มนุษย์จึงมีข้อจำกัดในเรื่องของเวลา เพราะมนุษย์เกิดมาต้องตาย ดังนั้นบุคคลทุกคนควรใช้เวลาให้เกิดคุณค่าต่อชีวิตและสังคม ดังคำคมที่ว่า “สายน้ำไม่รอท่า กาลเวลาไม่รอใคร” การทำงานให้มีความสุขต้องรู้จักวิธีการใช้เวลาให้เกิดคุณค่าต่อชีวิตและผลงาน ด้วยวิธีการ ดังนี้

1.1 การตรงต่อเวลา เวลาเป็นเครื่องวัดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการทำงาน เพราะการทำงานตรงเวลา การทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนดเป็นสิ่งปรารถนาของทุกหน่วยงาน บุคคลที่ประสบความสำเร็จจะต้องเป็นบุคคลที่ตรงต่อเวลา การฝึกฝนตนเองให้เป็นคนตรงต่อเวลาจึงเป็นสิ่งจำเป็นและมีค่าต่อชีวิต ควรใช้วิธีการ ดังนี้

1.1.1 สักรวจตนเองอยู่เสมอ

1.1.2 จัดทำตารางการทำงาน

1.1.3 บันทึกการนัดหมายงาน

1.1.4 สร้างสัญญาณและสิ่งเตือนใจ

1.1.5 มอบให้คนอื่นจัดการสำหรับบุคคลที่มีงานมากต้องให้

ผู้อื่นช่วยเหลือ เช่น ผู้บริหารหรือนักธุรกิจ จะมีเลขาคือคนดูแลในเรื่องเวลาของการทำงาน

1.2 การใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ เมื่อเวลามีน้อยจึงมีค่า การใช้เวลา

ให้เกิดประโยชน์ต่อชีวิตและผลงาน จึงถือเป็นความสุขและความสำเร็จในการทำงาน ควรใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

1.2.1 ใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ต่องาน อาชีพของตนเองถือเป็นสิ่งสำคัญที่สุด เพราะเกี่ยวข้องกับการครองชีวิตในสังคม ซึ่งบุคคลที่ประสบความสำเร็จในชีวิตและการทำงาน จะเป็นผู้ที่อุทิศเวลาให้กับงานอาชีพของตนมากที่สุด

1.2.2 ใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม มนุษย์เป็นสัตว์สังคมต้องอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น จำเป็นต้องใช้เวลาพบปะสังสรรค์กับเพื่อนร่วมงาน เพื่อนบ้าน และญาติมิตร สังคมในชุมชนและชีวิตการทำงานจึงจะเกิดความสุข

1.2.3 การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง หมายถึง เวลานอกเหนือจากการทำงานประจำ เช่นการทำงานบ้าน งานสวน งานอดิเรกอื่น ๆ ตามความเหมาะสมของตน จะทำให้ชีวิตมีค่าเพิ่มขึ้น

1.3 การประหยัดเวลา เวลามีค่า ต้องรู้จักจัดการกับเวลา ไม่ใช่เวลาให้เสียไป โดยเปล่าประโยชน์เพราะหลายคนต้องเสียเวลากับเรื่องที่ไม่รู้สาร ทั้งจำเป็นและจำยอม จึงควรใช้วิธีการประหยัดเวลา ดังนี้

1.3.1 ลดขั้นตอนของการทำงานลง เลือกทำเฉพาะกิจกรรมที่เป็นสาระสำคัญของงาน

1.3.2 การกระจายงาน คือการแบ่งงานหรือมอบความรับผิดชอบให้หลายคนช่วยกัน ก็จะประหยัดเวลาได้ดี

1.3.3 การควบคุมงาน หมายถึง การกำกับดูแลและประสานงานให้การทำงานดำเนินไปตามระยะเวลาที่กำหนด

1.3.4 การใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสมัยใหม่ หมายถึง การใช้เครื่องมือ ทุนแรงงานคนและสัตว์ ก็จะช่วยประหยัดเวลาได้มาก จากสาระสำคัญของการใช้เวลาให้เกิดคุณค่าต่อชีวิต จะเห็นได้ว่าการทำงาน ให้เกิดความสุข บุคคลต้องรู้จักจัดการเวลาให้เกิดคุณค่าต่อชีวิตและสังคมให้มากที่สุด โดยการตรงต่อเวลา การใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ และการรู้จักการจัดการเวลา (วิธีการทำงานให้เกิดความสุข. 2552 : 90)

สรุปได้ว่า ระเบียบวินัยมีความสำคัญต่อการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมไม่ว่าจะอยู่ในสังคมระดับใดก็ตามคนที่มิวินัยในการดำเนินชีวิตย่อมอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคม โรงเรียน ซึ่งครู ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องมีการปลูกฝังให้นักเรียนมีระเบียบวินัยเพื่อจะได้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาระเบียบ

วินัยด้านการตรงต่อเวลา ด้านการแต่งกาย ให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียน บ้านสาวิทยาธรรมพ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 เป็นผู้มีระเบียบ วินัยที่ดีต่อไป

9. วินัยด้านการแต่งกาย

การแต่งกายให้ถูกกาลเทศะเป็นสิ่งจำเป็นและมีความจำเป็นสำคัญอย่างยิ่ง เพราะ เครื่องแต่งกายจะบอกผู้อื่นได้ว่า ผู้แต่งกายเป็นคนอย่างไร เครื่องแต่งกายจะบอกความรู้สึกแก่ผู้ พบเห็นได้และเมื่อแต่งกายไม่เรียบร้อย จะทำให้ตนเองขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ขาดความ ภาคภูมิใจซึ่งผิดกับการแต่งกายที่ดี จะรู้สึกผ่องแผ้วและมีความเชื่อมั่นในตนเอง

วิทยา เพทาย (2524 : 20) ได้กล่าวไว้ว่า การเสริมสร้างบุคลิกลักษณะของบุคคลส่วน หนึ่งคือการแต่งกาย และการแต่งกายไม่จำเป็นต้องแต่งด้วยเสื้อผ้าที่ราคาแพง ต้องคำนึงถึง ความสะอาดเรียบร้อย รู้จักใช้สีให้ถูกต้องและเหมาะสมกับกาลเทศะ ตลอดจนรูปร่างและส่วน ต่าง ๆ ของร่างกายด้วย เช่น แต่งเล็บ หน้าตา และจมูกให้พอดี อย่าให้มากจนเกินไปจนดูน่า เกลียด

จิรภรณ์ อารยะสังสฤษฏ์ (2526 : 65) ได้กล่าวถึงวัยรุ่นว่า จะมีความสนใจในส่วนบุคคล ในเรื่องการแต่งกาย ทรงผม สักส่วนของร่างกาย ใบหน้า ผิวพรรณ โดยเฉพาะวัยรุ่นหญิงจะ พยายามแต่งกายให้เหมือนเพื่อน เพื่อให้ได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน นอกจากนี้วัยรุ่นยัง สนใจที่จะแสวงหาอิสระ เริ่มสนใจการเรียน ศาสนา สิ่งสำคัญคือความสนใจในเพศตรงข้าม

วิจิตร อาชวะกุล (2528 : 123) ได้ให้ข้อคิดไว้ว่า การแต่งกายเป็นการเสริมสร้าง บุคลิกภาพให้แก่ตนเอง ผู้ที่แต่งกายดีย่อมดึงดูดความสนใจให้ผู้อื่นอยากคบหาได้ด้วยเครื่อง แต่งกายช่วยเสริมสร้างและเปลี่ยนบุคลิกภาพของตนได้ การแต่งกายทำให้มีเสน่ห์ ไม่ จำเป็นต้องใช้ของมีราคาแพงหรือหรูหราแบบทันสมัย ไม่ต้องถึงกับนำสมัยเป็นการสิ้นเปลือง สิ่งสำคัญ คือ แต่งกายให้เหมาะสมกับรูปร่างบุคลิกของตน การแต่งกายของคนย่อมบ่งบอก อะไรบางอย่างว่าผู้แต่งนั้นมี ทัศนคติ นิสัย ฐานะ ความรู้สึกนึกคิด การศึกษา อารมณ์ จิตใจและ อื่น ๆ ว่าเป็นอย่างไร ผู้ที่แต่งกายเหมาะสมจะช่วยเสริมสร้างบุคลิกให้เด่น มีเสน่ห์ ดูเรียบร้อย และงามสง่าการแต่งกายที่เหมาะสมนั้นควรคำนึงถึงความเหมาะสมกับวัย โอกาส สถานที่ สถานการณ์หรือเหตุการณ์ ผู้ที่แต่งกายดี ประพฤติดี จะเป็นผู้มีเสน่ห์ที่ผู้คนอยากใกล้ชิดสนิท

สนม รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเสริมสร้างความมีระเบียบวินัย โดยจัดทำโครงการเสริมสร้างวินัยนักเรียนทั่วประเทศขึ้น และกำหนดเกี่ยวกับความมีระเบียบวินัยด้านการแต่งกายไว้โดยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการแต่งกายของโรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเขตเมือง

1.1 ตรวจสอบนักเรียนในเรื่องความสะอาดของร่างกาย และเครื่องแต่งกาย รวมทั้งความเป็นระเบียบเรียบร้อยของเครื่องแบบที่สวมใส่ประจำวัน

1.2 เก็บรวบรวม บันทึกผลการตรวจไว้เพื่อแสดงผลการพัฒนา และเป็นข้อมูลในการพิจารณา

1.3 อาจใช้โครงการที่ช่วยน้องในแง่เด็กโตรับผิดชอบดูแลเด็กเล็ก

1.4 จัดให้มีการประกวดความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของเครื่องแต่งกาย

1.5 พิจารณากำหนดระเบียบหรือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเครื่องแต่งกายตามความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

2. ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการแต่งกายของโรงเรียนที่ตั้งในเขตเมือง
ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการแต่งกาย อาจทำได้โดยให้สถานศึกษา

มีการกำหนด ปรับปรุง แก้ไขกฎระเบียบต่าง ๆ เกี่ยวกับการแต่งกายของนักเรียนชาย - หญิง การแต่งกายเครื่องแบบลูกเสือ - เนตรนารี - युวกาชาด - ชุคพลศึกษา รวมทั้งเรื่องผมและ

เครื่องประดับต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น โดยให้ครู - อาจารย์ และผู้มีส่วนร่วม

เกี่ยวข้องดูแลเอาใจใส่ นักเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด แต่ทั้งนี้ต้องให้สอดคล้อง

กับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ท้องที่ที่นักเรียนมีปัญหาขาดแคลนเครื่องแต่งกาย ก็ควร

พิจารณาเสริมสร้างวินัยในส่วนที่ดำเนินการได้ เช่น เรื่องเกี่ยวกับความสะอาด เป็นต้น ทั้งนี้

ขอให้พิจารณาถึงสภาพแวดล้อมที่สามารถปฏิบัติได้จริงของนักเรียนในท้องถิ่นนั้น ๆ เป็น

สำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2528 : ไม่มีเลขหน้า)

กระทรวงศึกษาธิการได้ออกกฎฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2515) ตามความประกาศในคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 132 ลงวันที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2515 เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองความปลอดภัยจรรยา มารยาท และการแต่งกายของนักเรียน นักศึกษา ได้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน รวมทั้ง ส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำกับและสนับสนุนเกี่ยวกับการแต่ง กายและความประพฤติของนักเรียน นักศึกษา โดยนักเรียนหรือนักศึกษาต้องประพฤติอยู่ใน ระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน รวมทั้งต้องไม่แต่งกายหรือประพฤตินักไม่เหมาะสมแก่สภาพ ของนักเรียนหรือนักศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวงฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2515) แก้ไขเพิ่มเติม โดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 2(พ.ศ. 2518) ออกตามความในประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 132 ลงวันที่ 22 เมษายน พ.ศ.2515 ดังนี้

1. การแต่งกายและความประพฤติต่อไปนี้ถือว่าไม่เหมาะสมแก่สภาพ ของนักเรียน

1.1 นักเรียนชายไว้ผมยาว โดยไว้ผมข้างหน้าและกลางศีรษะยาวเกิน 5 เซนติเมตร และชายผมรอบศีรษะไม่ตัดเกรียนชิดผิวหนัง หรือไว้แนวเครา นักเรียนหญิง ตัดผม หรือไว้ผมยาวเลยคันทอ แต่หากโรงเรียนหรือสถานศึกษาให้ไว้ผมยาวได้ ก็ให้รวบรวมให้ เรียบร้อยนักเรียนใช้เครื่องสำอาง หรือสิ่งแปลกปลอมเพื่อการเสริมสวย

1.2 เที้ยวเร่ร่อนอยู่ในสาธารณสถานหรือท่าลายทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน หรือสถานศึกษาหรือสาธารณสมบัติ

1.3 แสดงกิริยา วาจา หรือกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดที่ไม่สุภาพ

1.4 มั่วสุม และก่อความเดือดร้อน รำคาญอย่างมคอย่างหนึ่ง

1.5 เล่นการพนัน ซึ่งต้องห้ามตามกฎหมายการพนัน

1.6 เที้ยวเตร่กลางคืนระหว่างเวลา 22.00 น. ถึง 04.00 น. วันรุ่งขึ้น เว้นแต่ ไปด้วยบิดามารดา หรือผู้ปกครองหรือได้รับอนุญาตจากโรงเรียนหรือสถานศึกษา

1.7 สูบบุหรี่ สูบกัญชา หรือเสพสุรา ยาเสพติด หรือของมีนเมาอย่างอื่น

1.8 เข้าไปในสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ หรือสถานอื่นใด

ซึ่งลักษณะคล้ายคลึงกันหรือสถานการณ์นั้นในเวลาระหว่างที่มีการเล่นการพนัน เว้นแต่จะเป็นผู้อาศัยอยู่หรือเยี่ยมชมญาติในสถานานั้น

1.9 เข้าไปในงานหรือร่วมงานสังสรรค์และงานนั้นมีการเดินร่ำ หรือการแสดงซึ่ง ไม่สมควรแก่สภาพของนักเรียน เว้นแต่ไปกับบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง หรืองานนั้น บิดามารดา หรือผู้ปกครองหรือสถานศึกษาของนักเรียนคนใดคนหนึ่งเป็นผู้จัด

1.10 เข้าไปในสถานค้าประเวณี เว้นแต่จะเป็นผู้อาศัยอยู่ในนั้น หรือเข้าไปเยี่ยมชมญาติซึ่งอาศัยอยู่ในสถานนั้น

1.11 คบค้าสมาคมกับหญิงที่ประพฤติกินเพื่อค้าประเวณี เว้นแต่จะเป็นญาติใกล้ชิดกับหญิงนั้น

1.12 ประพฤติกินในทำนองชู้สาว

1.13 มีวัตถุระเบิดกึ่งดี หรือมีอาวุธติดตัวหรือซ่อนเร้นไว้เพื่อใช้ในการประทุษร้าย

1.14 หลบหนีโรงเรียน

สำหรับขอบข่ายของวินัยการแต่งกายนั้น มีความสำคัญเพราะการแต่งกายที่เหมาะสมกับสภาพของนักเรียน เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงการ ได้รับการปลูกฝังให้เป็นผู้ที่มีระเบียบวินัยจะเห็นได้ว่า การมีวินัยในด้านการแต่งกาย มีความจำเป็นและสำ

การวิจัยปฏิบัติการ

ความหมายและมโนทัศน์เบื้องต้น

การวิจัยปฏิบัติการจะถูกจัดเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยประยุกต์ (Applied Research)

ได้มีการบัญญัติหรือกล่าวถึงในคำราชาภาษาไทยหลายคำ เช่น “การวิจัยปฏิบัติการ” ประวิต เอรารวรรณ์ (2545 : 21) ได้สรุปความหมายของวิจัยเชิงปฏิบัติการไว้ หมายถึง กระบวนการศึกษาค้นคว้าร่วมกันอย่างเป็นระบบของกลุ่มผู้ปฏิบัติงานเพื่อทำความเข้าใจต่อปัญหาหรือข้อสงสัยที่กำลังเผชิญอยู่และให้ได้แนวทางการปฏิบัติหรือวิธีการแก้ไขปรับปรุงที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ในการปฏิบัติงาน ซึ่งถ้ากล่าวในบริบทของโรงเรียน ก็คือ การวิจัยที่เกิดขึ้นในโรงเรียนและชั้นเรียน โดยที่ครูพยายามปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง จาก

การส่องสะท้อนตนเอง การหาข้อสรุปเพื่อแก้ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่รวมทั้งการใช้ความเข้าใจและมโนทัศน์ของตนเองมากกว่าของผู้เชี่ยวชาญ

การวิจัยปฏิบัติการจึงเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติและผู้เกี่ยวข้องใช้ความสามารถหรือควบคุมสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ด้วยตนเอง

มโนทัศน์พื้นฐานที่สำคัญของการวิจัยปฏิบัติการสรุปได้ 7 ประการ คือ

1. การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นการเชื่อมโยง 2 เรื่องเข้าด้วยกัน คือ แนวคิด (Idea) ซึ่งเป็นทฤษฎี (Theory) ด้าน ๆ อยู่บนหอคอยงาช้าง (Ivory Tower) ไปสู่การปฏิบัติได้จริง (practical) ซึ่งอยู่ล่าง ๆ อยู่ระดับรากหญ้า (Grass Tool)

2. ผู้ปฏิบัติงานคือนักวิจัย (Practitioner as a Researcher) ซึ่งอยู่ในองค์กรหรือชุมชน

ที่กำลังเผชิญสภาพการณ์ปฏิบัติงานที่เป็นปัญหาหรือข้อสงสัยที่คลุมเครือไม่กระจ่าง

3. เป้าหมาย คือ 1) เพื่อแก้ปัญหา (To Solve Problem) และ 2) เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานแบบมืออาชีพ (To Improve Professional Practice)

4. หัวใจสำคัญที่แฝงอยู่ในกระบวนการ (Process) ของการวิจัยปฏิบัติการคือการมีส่วนร่วม (Participation) และ ความร่วมมือกัน (Collaboration) เพื่อนำไปสู่ความเกี่ยวพันกัน (Involvement) ของผู้เกี่ยวข้อง (Participation) ในองค์กรหรือชุมชนที่ดำเนินการวิจัย

5. การมีส่วนร่วม (Participation) ในการวิจัยปฏิบัติการ คือการร่วมกันตระหนักในปัญหา (Awareness) วางแผน (Plan) ตัดสินใจ (Decision Making) ลงมือปฏิบัติ (Practice) ส่องสะท้อนตัวเอง (Reflection) และรู้สึกเป็นเจ้าของ (Sense of Belonging)

6. เป็นกระบวนการศึกษาค้นคว้าแบบวิวัฒน์ (Evolving) ที่ค่อย ๆ พัฒนาขึ้นเป็นลำดับจากจุดเล็ก (Small Scale) ของคนกลุ่มหนึ่งในประเด็นปัญหาที่ไม่ใหญ่โตซับซ้อนเกินไป

7. จุดเด่นของการวิจัยปฏิบัติการ คือ ผู้ปฏิบัติงานในฐานะนักวิจัยเมื่อได้ทำวิจัยแล้วผลวิจัยจะสนองความต้องการ ทำให้อยากศึกษาค้นคว้าและพัฒนางานต่อไป (Self-reflective Inquiry)

ความเป็นมาของการวิจัยปฏิบัติการ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการ ได้เริ่มนำมาปฏิบัติจริงจังที่ประเทศออสเตรเลีย Stephen Kemmis และคณะแห่งมหาวิทยาลัย Deakin ได้ประยุกต์ใช้ในการวิจัยปฏิบัติการเพื่อปรับปรุงการจัดการศึกษาของออสเตรเลีย จนได้รับการยอมรับและเผยแพร่ไปกว้างขวาง ซึ่งในความคิด

ของ Kemmis และคณะนั้น การวิจัยปฏิบัติการคือการวิจัยแบบมีส่วนร่วม และการร่วมมือกันเป็นหมู่คณะจะกระทำคนเดียวไม่ได้ เพราะการกระทำเพียงคนเดียวถึงแม้จะเกิดการเปลี่ยนแปลง แต่จะทำลายพลังการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากกลุ่ม ดังนั้นในขั้นตอนของการวิจัยปฏิบัติการ จึงต้องกำหนดจุดสนใจให้มีประสิทธิภาพเมื่อได้จุดสนใจร่วมกันแล้วก็จะนำไปสู่การปฏิบัติที่สำคัญ 4 ประการที่เกี่ยวข้องกันเป็นวงจร คือ

1. การพัฒนาแผนการปฏิบัติเพื่อปรับปรุงสิ่งที่เป็นปัญหา ซึ่งเป็นการปฏิบัติงานที่มีโครงสร้างและแนวทาง การวางแผนต้องมีความยืดหยุ่น และต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตที่อาจส่งผลกระทบต่อแผนที่กำหนดไว้ได้
2. การปฏิบัติตามแผน ซึ่งเป็นการดำเนินการตามแนวทางที่ได้กำหนดไว้อย่างละเอียด รอบคอบ และมีการควบคุมอย่างสมบูรณ์
3. การสังเกตผลการปฏิบัติ เป็นการบันทึกข้อมูล หลักฐาน หรือร่องรอยต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณเกี่ยวกับผลที่ได้จากการปฏิบัติโดยอาจใช้การวัดแบบต่าง ๆ เข้ามาช่วยซึ่งสารสนเทศจากการสังเกต จะนำไปสู่การสะท้อนสะท้อนและปรับปรุงการปฏิบัติอย่างเข้าใจและถูกต้อง
4. การสะท้อนผลการปฏิบัติเป็นกระบวนการทบทวนการปฏิบัติจากบันทึกที่ได้จากการสังเกตว่า ได้ผลเป็นอย่างไร มีปัญหาหรือข้อขัดแย้งอย่างไร เพื่อเป็นพื้นฐานการวางแผนในวงจรต่อไป

สรุปได้ว่า องค์ประกอบสำคัญของกระบวนการวิจัยปฏิบัติการของมหาวิทยาลัย Deakin ประกอบด้วยจุดสำคัญ 4 จุด คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) ซึ่งมีการเคลื่อนไหวลักษณะเกลียวสวนวน (Spiral) ไปในจุดทั้ง 4 จุด ไม่อยู่นิ่งและไม่จบลงด้วยตัวเอง (ประวิต เอรารวรรณ์. 2545 : 2-12)

คุณลักษณะ 10 ประการของการวิจัยปฏิบัติการ

1. ปัญหาที่นำมาวิจัยต้องเป็นปัญหาของผู้ปฏิบัติงาน
2. ปัญหานั้นเป็นปัญหาที่สามารถแก้ไขได้
3. ปัญหานั้นเป็นปัญหาในเชิงปฏิบัติไม่ใช่ปัญหาเชิงทฤษฎีหรือเชิงหลักการ
4. มีการเสนอทางออกของปัญหาและปรับเปลี่ยนไปจนกว่าการวิจัยจะเสร็จสิ้น
5. เป้าหมายคือต้องการให้ผู้วิจัยเข้าใจปัญหา
6. ใช้วิธีวิจัยแบบกรณีศึกษา (Case study) เพื่อบอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับการ

ดำเนินการวิจัยและสถานการณ์ปัญหาที่เกะเคิดเพื่อศึกษา

7. กรณีศึกษาในที่นี้เป็นการรายงานตามการรับรู้และความเชื่อในสิ่งต่าง ๆ ของครูหรือผู้เรียน ฯลฯ

8. ใช้การบรรยายข้อมูลจากสัญลักษณ์ทางภาษาที่แสดงออกมาในชีวิตประจำวัน

9. กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อมูลได้อย่างอิสระ

10. เปิดรับหรือรวบรวมข้อมูลได้อย่างอิสระภายในกลุ่มหรือในระหว่างการปฏิบัติ

การวิจัยปฏิบัติการทางการศึกษา

การวิจัยปฏิบัติการเริ่มต้นจากทางสังคมศาสตร์และมีการแพร่หลายไปในวงการธุรกิจอุตสาหกรรม สาธารณสุข การศึกษา ฯลฯ ซึ่งเป็นการยืนยันว่าการวิจัยปฏิบัติการสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลการปฏิบัติงานในสาขาวิชาใด ๆ ก็ได้ มีโน้ตสำคัญที่สำคัญของการวิจัยปฏิบัติการ คือ การเชื่อมโยงและอุดช่องว่างระหว่างแนวคิด (Ideal) ซึ่งเป็นทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติได้จริง (Practical) ในระดับปฏิบัติซึ่งในทางการศึกษายังมีช่องว่างที่เป็นจุดอ่อนเช่นว่านี้ เช่น ครูไม่สามารถสอนเด็กด้วยวิธีสอนที่มีการวิจัยมาแล้ว เพราะเป็นเด็กต่างพื้นที่ต่างวัฒนธรรมกัน หรือสื่อการสอนที่ผ่านการวิจัยและพัฒนาว่ามีประสิทธิภาพดี ก็ไม่สามารถใช้กับเด็กทุกโรงเรียน หรือการวิจัยการจัดการปัญหาของนักเรียนก็ไม่มีทฤษฎีสำเร็จที่จะแก้ไขได้หรือในบางกรณีผลการวิจัยทางการศึกษาที่มีอยู่ไม่สามารถให้ข้อมูลอย่างเพียงพอสำหรับการตัดสินใจเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับโรงเรียน หรือข้อค้นพบจากการวิจัยบางครั้งไม่สามารถให้คำตอบที่แน่นอนในการแก้ไขปัญหาที่โรงเรียนประสบอยู่ เป็นต้น ด้วยข้อจำกัดของการวิจัยทางการศึกษาคงกล่าว การวิจัยปฏิบัติการจะช่วยให้ครูหรือผู้บริหาร โรงเรียนสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนของตนได้ด้วยตนเองอย่างนักวิจัย

เป้าหมายของการวิจัยปฏิบัติการทางการศึกษา

เป้าหมายทั่วไปของการวิจัยปฏิบัติการ คือ เพื่อแก้ไขปัญหา (To solve Problem) และ เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานแบบมืออาชีพ (To Improve Professional Practice) ในส่วน

ของการปรับปรุงการปฏิบัติงานนั้น Carr และ Kemmis (ประวิต เอราวรรณ์, 2545 : 142-145; อ้างอิงมาจาก Carr and Kemmis, 1986) กล่าวว่า มี 3 ประเด็น

1. ปรับปรุงการปฏิบัติงาน
2. ปรับปรุงความเข้าใจในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติ
3. ปรับปรุงสภาพการณ์แวดล้อมของปฏิบัติงาน

การปรับปรุงการปฏิบัติงาน เป็นแรงกระตุ้นที่เกิดขึ้นในตัวผู้ปฏิบัติที่ต้องการพัฒนาการปฏิบัติงานที่ผู้ปฏิบัติกำลังทำอยู่ให้ดีขึ้น มีประสิทธิภาพขึ้น หรือเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี เช่น การหาวิธีสอนที่สามารถสร้างความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ได้ดี การพัฒนาวิธีการประชุมโรงเรียนให้ครูมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นมากขึ้น เป็นต้น นอกจากนี้ การวิจัยปฏิบัติการยังเป็นกระบวนการที่นักวิจัยมีโอกาสทำความเข้าใจในการปฏิบัติอย่างลึกซึ้ง มีเหตุผล และมีความละเอียดรอบคอบในขณะที่ปฏิบัติงาน รวมทั้งยังเปลี่ยนแปลงสภาพการณ์แวดล้อมการปฏิบัติงานได้แก่วัฒนธรรมองค์กร ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน บรรยากาศการทำงาน เป็นต้น ซึ่งเป้าหมายเหล่านี้ก็คือการปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ

เป้าหมายทั่วไปของการวิจัยปฏิบัติการ เมื่อนำมาใช้วิเคราะห์การจัดการศึกษาระดับโรงเรียนและระดับชั้นเรียนแล้ว จำแนกออกเป็นเป้าหมายอย่างย่อได้ 5 ประการ คือ

1. เป็นแนวทางระบุหรือจำแนกเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน เพื่อนำไปใช้แก้ไขปรับปรุงสภาพการณ์การปฏิบัติงานในโรงเรียนหรือชั้นเรียน

2. เป็นแนวทางให้ครูพัฒนาตนเองและส่งเสริมให้ครูมีโอกาสรับรู้และพัฒนาทักษะวิธีการใหม่ ๆ ที่จำเป็นต่อวิชาชีพ และเป็นการเพิ่มพูนความสามารถในการวิเคราะห์สภาพการปฏิบัติงานและการตระหนักในบทบาทหน้าที่ตนเองมากขึ้น

3. เป็นช่องทางสำหรับการเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนปฏิบัติการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนที่มีความหลากหลายและแตกต่างกัน

1. เป็นแนวทางในการสร้างความเข้าใจระหว่างครูผู้ปฏิบัติงานและนักวิจัยรวมทั้งผู้เกี่ยวข้องที่เป็นจุดอ่อนของการวิจัยการศึกษาทั่วไป

2. เป็นแนวทางในการแสวงหาทางเลือก และวิธีการที่เหมาะสมเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนหรือชั้นเรียน

สรุปได้ว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นการวิจัยประยุกต์ที่ดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาและเพื่อปรับปรุงพัฒนางาน โดยใช้กระบวนการดำเนินการเป็นวงรอบ (Spiral) ดำเนินการทั้ง 4 ขั้นตอนในแต่ละวงรอบการวิจัย คือ การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผลการ

ปฏิบัติ ผลการปฏิบัติการวิจัยจะทำให้งานที่ผู้ปฏิบัติกำลังทำอยู่ดีขึ้น มีประสิทธิภาพขึ้น หรือเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

แนวคิดและปรัชญาการวิจัยแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

เจดีย์ บุรีภักดิ์ และคณะ (2545 : 238-255) ได้การนำเสนอแนวคิดและปรัชญาการวิจัยแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนไว้ว่า

1. ลักษณะภายในของการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในชุมชนท้องถิ่นแต่ละแห่งเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะ 3 ประการ ที่เชื่อมโยงเข้าด้วยกันอย่างผสมผสานกลมกลืน คือ

1.1 เป็นการค้นคว้าวิจัยเพื่อให้ได้คำตอบที่จำเป็น เช่น ข้อมูลความจริง ปัญหาเชิงพัฒนาที่จะต้องแก้ไข สมมติฐานสำหรับการทดสอบต่อไป แผนดำเนินงานสำหรับการพัฒนาหรือแก้ปัญหาและการติดตามประเมินผลการพัฒนาแก้ไขปัญหา

1.2 เป็นการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนท้องถิ่น ผู้ซึ่งเป็นทั้งผู้ร่วมทำการดำเนินการวิจัยและผู้ได้รับผลลัพธ์ของการวิจัย

1.3 เป็นการปฏิบัติการในการดำเนินชีวิตจริงมิใช่เป็นการจำลองจากชีวิตจริงมาเพื่อการวิจัยอย่างที่มีกระทำกันในห้องทดลองของการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ กล่าวคือ ผู้เข้ามามีส่วนร่วมในการวิจัยจะต้องเอาการดำเนินชีวิตที่ตนกระทำอยู่เป็นปกติธรรมดามาเป็น “เดิมพัน” และจะเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจกรรมครั้งนี้

จากคุณสมบัติดังกล่าวข้างต้น จึงเรียกรูปแบบนี้ว่า “การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม” หรือ Participatory Action Research หรือ “PAR” PAR มิใช่เป็นกิจกรรมวิจัยแบบ “มีวนเดียวจบ” แต่เป็นกระบวนการ (Process) ที่มีวงรอบ (Cycle) สืบเนื่องกันเป็นช่วง ๆ สำหรับการวิจัยและพัฒนาในปัญหาหนึ่ง ๆ กล่าวคือ เมื่อพัฒนาไปจนจบช่วงของปัญหานั้น ก็จะมีการประเมินผลการพัฒนาโดยกลุ่มผู้วิจัยเองแล้วเริ่มคิดแผนวิจัยและพัฒนาสำหรับปัญหานั้นในช่วงต่อไป ทั้งนี้เพราะแต่ละปัญหาในชุมชนท้องถิ่นสามารถทำการวิจัยและพัฒนาได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมีจุดประสงค์ ดังต่อไปนี้

1.1 เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนท้องถิ่น แต่ละแห่งเข้ามาร่วมกันศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล ตลอดจนประเด็นปัญหาเชิงพัฒนา และวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาของชุมชนของตน มิใช่รอคอยนักวิจัยและนักพัฒนาจากภายนอกมาดำเนินงานให้ตน

1.2 เพื่อให้ได้ข้อมูลความจริงที่เป็นจริง และแนวทางพัฒนาที่เหมาะสม หรือมี “ความพอดี” กับสภาพบริบทชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ ทั้งนี้เพราะประชาชนในท้องถิ่นซึ่ง ผสมกับบริบทของท้องถิ่นของตนเองมาตลอด บ่อยครั้งจักสภาพของท้องถิ่นของตนมากกว่า บุคคลภายนอก

1.3 เพื่อให้มีการขับเคลื่อน (Mobilization) มวลสมาชิกเข้าด้วยกันเป็น กระบวนการของผู้ที่มีความรับผิดชอบร่วมกันเรียนรู้ไปด้วยกันและแก้ปัญหาไปด้วยกัน

2. รูปแบบของการมีส่วนร่วม

การวิจัยแบบมีส่วนร่วมอาจมีรูปแบบของการมีส่วนร่วมแบบหนึ่งแบบใด คือ

2.1 มีนักวิจัยจากภายนอกเป็นนักวิจัยหลัก (Principal Researcher) ใน ระยะแรก ๆ หรือวงจรแรก ๆ ของกระบวนการ PAR โดยมีประชาชนในท้องถิ่นเข้ามาเป็น นักวิจัยร่วม จนกระทั่งถึงระยะหนึ่งหรือวงจรรอบหลัง ๆ จึงค่อยถ่ายโอนความรับผิดชอบของ บทบาทผู้นำของนักวิจัยหลัก จากภายนอกไปยังสมาชิกในชุมชนเอง โดยอาจจะมีนักวิจัยหลัก หรืออาจไม่มีก็ได้

2.2 ไม่มีนักวิจัยหลักจากภายนอก แต่อาจมีผู้ให้คำปรึกษาจากภายนอกคน เดียวหรือเป็นคณะผู้ให้คำปรึกษาก็ได้ และมีสมาชิกผู้ร่วมวิจัยจากในชุมชนท้องถิ่นนั้นเองจัดรูป องค์การคณะผู้วิจัยขึ้นเองตามที่เหมาะสมกับลักษณะปัญหาเชิงพัฒนา (Development Problem) ที่ต้องการจะแก้ไขของชุมชนท้องถิ่น

2.3 รูปแบบอื่น ๆ ที่ดัดแปลงหรือประยุกต์ไปจากรูปแบบทั้งสองที่กล่าวแล้ว ข้างต้น เช่น ไม่เรียกว่านักวิจัยหลักจากภายนอกและไม่เรียกว่าผู้ให้คำปรึกษาแต่อาจเรียกว่าผู้ อำนวยกระบวนการ (Facilitator) เป็นต้น

3. ปรัชญาของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

กระบวนการ “วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม” เป็นกระบวนการที่ตั้งอยู่บน พื้นฐานของความเชื่อหรือปรัชญาเกี่ยวกับค่านิยมบางประการ อัน ได้แก่

3.1 ชุมชนท้องถิ่นแต่ละแห่งมีความสำคัญในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของ ประเทศการทูต โทรมหรือเสียหายของชุมชนท้องถิ่นแต่ละแห่ง หมายถึง ความเสียหายส่วน หนึ่งของประเทศ ดังนั้น การที่นักวิจัยจากภายนอกจะกระทำการใด ๆ กับชุมชนเหมือนที่ กระทำกับ “หนูตะเภา” หรือ “วัตถุสำหรับการวิจัย” (Research Object) ตามอำเภอใจ โดยที่ สมาชิกในชุมชน ไม่มีส่วนร่วมด้วยย่อมไม่เป็นการสมควรเพราะนักวิจัยจะไม่สามารถ รับผิดชอบต่อผลที่ตนกระทำกับชุมชน

3.2 ชุมชนท้องถิ่นแต่ละแห่งมีเอกลักษณ์เป็นของตนเองที่ไม่อาจเหมือนกับแห่งอื่น ๆ ที่นักวิจัยเคยรู้จักมาและอาจไม่เหมือนกับที่กล่าวไว้ในตำราเชิงทฤษฎีนักวิจัยได้เล่าเรียน ดังนั้นนักวิจัยจากภายนอกจะถือว่าความรู้และประสบการณ์ของคนมีมากพอสำหรับจะกระทำกับชุมชนย่อมไม่สมควร

3.3 สมาชิกแต่ละคนของชุมชนท้องถิ่นนอกจากจะได้รับการปกป้องตามหลัก “สิทธิมนุษยชน” แล้วยังเป็นผู้ที่มีศักยภาพ มีความรู้ความสามรถมีคุณงามความดีจึงควรได้รับการปฏิบัติอย่างผู้มีเกียรติ

สรุปได้ว่า “วิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม” หรือ “PAR” มิใช่เป็นกิจกรรมวิจัยแบบ “ฉาบฉวย” แต่เป็นกระบวนการ (Process) ที่มีวงจร (Cycle) สืบเนื่องกันเป็นช่วง ๆ สำหรับการวิจัยและพัฒนาในปัญหาหนึ่ง ๆ กล่าวคือ เมื่อพัฒนาไปจนจบช่วงของปัญหานั้นก็จะมีการประเมินผลการพัฒนาโดยกลุ่มผู้วิจัยเองแล้วเริ่มคิดแผนวิจัยและพัฒนาสำหรับปัญหานั้นในช่วงต่อไป ทั้งนี้เพราะแต่ละปัญหาในแต่ละหน่วยงานสามารถทำการวิจัยและพัฒนาได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด ขึ้นอยู่กับบริบทและเป้าหมายของหน่วยงาน

3. กระบวนการและขั้นตอนการวิจัยปฏิบัติการ

กรมวิชาการ (2536 : 32) ได้กำหนดกระบวนการวิจัยปฏิบัติการประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ที่สำคัญและจำเป็น 6 ขั้นตอน คือ

1. การเลือกและกำหนดปัญหา ก่อนที่จะกำหนดปัญหา ครูที่จะทำวิจัยควรสำรวจปัญหาจากแหล่งต่อไปนี้

1.1 ประสบการณ์สอนในชีวิตประจำวันของผู้วิจัยเองหรือจากการสังเกตสภาพของสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว เช่น ถ้าครูมีปัญหาในการสอนว่า นักเรียน 7 คน ใน 10 คนมีผลการเรียนอ่อนทุกวิชา มาจากครอบครัวที่ยากจน ครูอาจตั้งปัญหาในการวิจัยสภาพเศรษฐกิจของครอบครัวเป็นสาเหตุของการเรียนอ่อนของนักเรียนหรือไม่

1.2 หนังสือหรือวารสารเกี่ยวกับการวิจัยที่หน่วยงานต่าง ๆ ได้จัดทำขึ้นจะเป็นการช่วยเพิ่มพูนความรู้ในเรื่องทฤษฎีและแนวคิดใหม่ ๆ ทางการศึกษา และผลการวิจัยสาขาต่าง ๆ จะช่วยให้วิจัยได้รู้ว่า สาขาใดมีผู้ทำวิจัยมากน้อยเพียงใด ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการเลือกและกำหนดปัญหาได้

1.3 ข้อเสนอแนะของงานวิจัยที่ทำมาแล้ว โดยทั่วไปงานวิจัยควรกำหนดขั้นตอนดังนี้

1.3.1 รวบรวมปัญหาที่พบทั้งหมด

1.3.2 ลำดับความสำคัญของปัญหา

1.3.3 เลือกปัญหาที่สำคัญที่สุด

1.3.4 นำปัญหาที่เลือกแล้วมาตั้งหัวข้อการวิจัย

ในการพิจารณาเลือกปัญหาที่จะวิจัย มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. เป็นเรื่องที่ได้รับความรู้ ไม่เคยมีผู้ทำวิจัยเรื่องนี้มาก่อน
2. เป็นเรื่องที่ผู้วิจัยสนใจอย่างแท้จริงและเหมาะสมกับความสามารถของ

ผู้วิจัย

3. เป็นปัญหาที่เหมาะสมกับกำลังเงิน เวลา และได้รับความร่วมมือจาก

ผู้บริหาร

4. ปัญหาเร่งด่วนที่ต้องแก้ไข

สำหรับครูที่ต้องการทำวิจัยปฏิบัติการ ควรพิจารณาเลือกปัญหาที่ผู้วิจัยสนใจอย่างแท้จริง และเหมาะสมกับความสามารถของผู้วิจัย และเป็นปัญหาที่เหมาะสมกับกำลังเงิน เวลา และได้รับความร่วมมือจากผู้บริหารเพื่อให้งานวิจัยประสบความสำเร็จและเป็นการพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียน

2. การตั้งสมมติฐานและการกำหนดตัวแปรการวิจัยทางการศึกษา การตั้งสมมติฐานเป็นการคาดคะเนคำตอบที่ครอบคลุมถึงตัวแปรที่ต้องการศึกษา แต่การตั้งสมมติฐานอาจไม่จำเป็นในการทำวิจัยปฏิบัติการบางเรื่อง ซึ่งเป็นการคาดคะเนคำตอบเบื้องต้น เช่น ทักษะการอ่านภาษาไทยด้วยวิธีการอ่านแบบเป็นคำ ทำให้เด็กอ่านหนังสือได้ช้า ตัวแปรอิสระ คือ วิธีสอน ตัวแปรตาม คือ การอ่านหนังสือได้ช้า

3. การเลือกแหล่งข้อมูล เมื่อกำหนดตัวแปรและข้อมูลที่ต้องการว่ามีอะไรบ้าง แล้วขั้นตอนต่อไปคือ การแสวงหาแหล่งข้อมูล สำหรับการวิจัยปฏิบัติการที่ครูควรจะทำควบคู่ไปกับงานสอนนั้นแหล่งข้อมูลหรือกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ นักเรียนที่สอน ซึ่งมีความเหมาะสมทั้งการวิจัยเชิงทดลองและการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยเลือกปัญหาการเรียนการสอนที่ครูประสบอยู่มาทำวิจัย ดังนั้นการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศในโรงเรียนจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้การทำการวิจัยปฏิบัติการดำเนินไปได้ตามเป้าหมายอย่างประหยัดเวลาและงบประมาณ สรุปในการวิจัยปฏิบัติการครูควรเลือกใช้ข้อมูลและสารสนเทศที่โรงเรียนมีอยู่

4. เครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลอาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท

4.1 เครื่องมือที่ผู้วิจัยหรือครูสร้างขึ้นและใช้เป็นตัวแทนในการเก็บข้อมูลซึ่ง

กำหนดไว้ล่วงหน้า ได้แก่ แบบสำรวจ แบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบประเมิน

4.2 ผู้วิจัยหรือครู ใช้ตนเองเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลอย่างมีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยเข้าไปสังเกตปฏิบัติการหรือในชุมชนที่ต้องการศึกษาไม่ตั้งสมมติฐานไว้ล่วงหน้า หากเข้าไปในลักษณะพร้อมที่จะรับข้อมูลในทุกมิติ ทั้งนี้อาจมีแนวทางกว้าง ๆ ในการสังเกตการเลือกใช้เครื่องมือประเภทใดขึ้นอยู่กับปัญหาและวิธีการเก็บข้อมูลที่เลือกสำหรับเครื่องมือประเภทแบบสอบถามหรือแบบทดสอบ ที่ใช้กันมากคือแบบปรนัย ซึ่งอาจเป็นเลือกตอบถูกผิด จับคู่ เติมคำหรือข้อความสั้น ๆ แบบสอบถามที่ดีควรจะส่วนคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็น หรือเป็นข้อมูลเพิ่มเติมจากปรนัย แต่ข้อเสียของคำถามอ้อมคือไม่สะดวกในการตรวจและวิเคราะห์ ส่วนการใช้ผู้วิจัยในการเก็บข้อมูลนั้นมีข้อจำกัด คือ ผู้วิจัยยังขาดประสบการณ์ ขาดการฝึกอบรมเทคนิคการสังเกตและสัมภาษณ์ การฝึกอบรมการวิจัยในด้านนี้ยังไม่ดีเท่าที่ควร

เครื่องมือที่ควรมีลักษณะที่สำคัญ 2 ประการ ดังนี้

1. ความเที่ยงตรง ได้แก่ เที่ยงตรงด้านเนื้อหา ตรงตามเกณฑ์ และตรงตามทฤษฎี
2. ความเชื่อถือได้ คือ ผลที่ได้จากการทดสอบเท่าเดิม หรือใกล้เคียงกันทุกครั้งที่ใช้ วัดกับกลุ่มเดิมในเวลาไม่ห่างกันมาก

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลมีหลายวิธี อาจเลือกใช้วิธีเดียวกันหรือหลายวิธีประกอบกัน ขึ้นอยู่กับปัญหา ตัวแปร และวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่นิยมใช้เก็บข้อมูล มีดังนี้

1. การทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือประเมินผลการเรียน
2. การสำรวจความคิดเห็น
3. การใช้แบบสอบถาม ข้อเท็จจริงหรือข้อปฏิบัติต่าง ๆ
4. การสังเกต ทั้งสังเกตแบบมีส่วนร่วมและสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม
5. การสัมภาษณ์ทั้งแบบทางการและไม่เป็นทางการ
6. การวิเคราะห์เอกสาร เช่น จุลสารของโรงเรียนแผนปฏิบัติการประจำปี บันทึกประจำวัน สมุดแบบฝึกหัดของนักเรียน รายงานประจำปี เป็นต้น

การเลือกใช้วิธีใด ควรจะศึกษาระเบียบแบบแผน ข้อดีและข้อเสียของวิธีนั้น ๆ แล้วจะต้องวางแผนดำเนินงานให้รัดกุม เช่น ขึ้นเตรียมการ ควรเตรียมเอกสารหรือเครื่องมือให้พร้อมและเข้าใจกระบวนการทุกขั้นตอน ขึ้นดำเนินการควรชี้แจงนักเรียนให้เข้าใจและพร้อมที่

จะให้ข้อมูลมีแนวทางในการวิเคราะห์และแปลความหมายข้อมูล เครื่องมือและวิธีการรวบรวมข้อมูลจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและหรือสมมติฐานการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมาย การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้วิธีการทางสถิติ และแปลความหมายจากค่าสถิติที่คำนวณได้ หรืออีกนัยหนึ่งการวิจัยเชิงปริมาณเป็นลักษณะของการใช้วิธีนิรนัย (Deductive) หรือ Grounded Theory) กล่าวคือ ไม่ตั้งทฤษฎีไว้ล่วงหน้าหากบันทึกเหตุการณ์ตามที่เกิดขึ้นแล้วนำมาสรุปเป็นกฎเกณฑ์หรือทฤษฎีในภายหลัง สรุป การเลือกวิเคราะห์ข้อมูลอย่างไร ขึ้นอยู่กับประเภทของงานวิจัยและตัวแปรที่ศึกษา การแปลข้อมูลที่ต้องสอดคล้องกับวิธีวิเคราะห์ข้อมูลจะต้อง ไม่แปลความหมายข้อมูลมากกว่าค่าสถิติที่ได้หรือเหตุการณ์ที่บันทึกไว้

การเขียนรายงานการวิจัย

รายงานการวิจัยควรประกอบด้วย เนื้อหาตามหัวข้อต่อไปนี้

1. บทนำ (ความเป็นมาและความสำคัญ วัตถุประสงค์ของการวิจัย)
2. แนวคิดที่สำคัญ (และสมมติฐาน) ของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมาย
5. สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

เนื้อหาที่จะนำมาเขียนรายงานการวิจัยปฏิบัติการ ครูสามารถนำมาจากขั้นตอนของกระบวนการวิจัยที่ได้ทำไว้แล้ว ยกเว้นหัวข้อ บทนำ แนวคิดที่สำคัญ และการอภิปรายที่ครูควรได้แนวทางจากการอ่านวิจัยเรื่องอื่นที่มีลักษณะหรือวัตถุประสงค์เช่นเดียวกัน ส่วนข้อเสนอแนะครูควรจะได้มาจากประสบการณ์ที่มีอยู่ เพื่อให้ได้รายงานการวิจัยที่ถูกต้อง ครูควรศึกษาวิธีการเขียนจากรายงานการวิจัยที่มีผู้ทำไว้แล้ว

การวิจัยปฏิบัติการจะสำเร็จหรือไม่ เพียงใด ขึ้นอยู่กับครูเป็นสำคัญ กล่าวคือครูจะมีความมุ่งมั่นประสงค์ในการพัฒนาการเรียนการสอนของตนแค่ไหน เพียงใด หากครูมีความพร้อมที่จะทำวิจัย อาจจะศึกษาจากผลงานวิจัย และปรับปรุงให้อยู่ในขีดความสามารถของการทำวิจัย

ประวิต เอราวรรณ์ (2545 : 3-9) ได้เสนอกระบวนการวิจัยของครูปฏิบัติการ โดยแบ่งการทำวิจัยออกเป็น 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาในการปฏิบัติงานปฏิบัติการ ซึ่งปัญหาที่ครูควรคำนึงถึง คือ ปัญหาที่น่าสนใจเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน นำปัญหานั้น ๆ มาวิเคราะห์ขั้นตอนที่ 2 ทิศอย่างมีเหตุผลจากข้อมูล หาสาเหตุและวิธีการแก้ปัญหา

ขั้นตอนที่ 3 นำสื่อหรือวิธีการที่คิดไว้ไปทดลองแก้ปัญหาที่ ๑ เป็นระยะตามความเป็นไปได้ อาจจะเป็นภาคเรียนหรือปีการศึกษา โดยทดสอบอย่างมีระบบที่พิสูจน์ได้ พร้อมกับจดบันทึกไว้ตลอดเวลาที่ทดลอง

ขั้นตอนที่ 4 นำผลที่ได้จากการทดลองมาพิสูจน์ว่าสามารถช่วยให้ปัญหาลดลงจริงหรือไม่ มากน้อยเพียงใด โดยมีตัวเลขยืนยันได้

ขั้นตอนที่ 5 สรุปผลการทดลองทั้งหมดในรูปของเอกสาร โดยอ้างถึงหลักวิชาการหรือผลการวิจัยที่มีมาก่อน ประกอบการทดลอง

จากการกล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่าครูเป็นบุคลากรที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาการศึกษา ซึ่งการเปลี่ยนแปลงจะต้องมีขึ้นที่โรงเรียน ในห้องเรียนทุกระดับชั้นและทุกประเภท ถึงเวลาแล้วที่ครูจะต้องปรับเปลี่ยนบทบาทให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นพร้อมกับการพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ของครูอย่างต่อเนื่อง

๑ ของครูอย่างต่อเนื่อง

บริบทของโรงเรียนบ้านสาวิทยาสรรพ์

1. ประวัติความเป็นมา

โรงเรียนบ้านสาวิทยาสรรพ์ ตั้งอยู่บ้านสามหมู่ที่ 17 ตำบลคลองขาม อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จัดตั้งเมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2473 มีพื้นที่ทั้งสิ้น 4 ไร่ 1 งาน มีหมู่บ้านในเขตบริการ 4 หมู่บ้าน คือ บ้านสา หมู่ที่ 7, 14, 17 และบ้านคงอัครหมู่ที่ 9 ประชากรส่วนใหญ่ในเขตบริการประกอบอาชีพเกษตรกรรม การคมนาคมสะดวก มีไฟฟ้า ระบบน้ำประปา และโรงเรียนตั้งอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขาม ปัจจุบันโรงเรียนบ้านสาวิทยาสรรพ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

2. ข้อมูลพื้นฐาน

2.1 ข้อมูลด้านบุคลากร

2.1.1 ผู้บริหารโรงเรียน วุฒิการศึกษาสูงสุด กศ.ม. (บริหารการศึกษา) ดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนบ้านสาวิทยาสรรพ์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2552 ถึงปัจจุบัน

2.1.2 รองผู้อำนวยการโรงเรียนที่ได้รับแต่งตั้ง จำนวน 1 คน

2.1.3 จำนวนครูผู้สอน (ข้าราชการครู) จำนวน 18 คน

1) ปรียญาศรี จำนวน 16 คน

- 2) ปรินซิพัลโท จำนวน 4 คน
 2.1.4 พนักงานราชการ จำนวน 2 คน
 2.1.5 พนักงานบริการ จำนวน 1 คน
 2.2 ข้อมูลนักเรียน

ตารางที่ 1 ข้อมูลนักเรียนรายชั้นเรียน

ระดับชั้น	จำนวน ห้องเรียน	ชาย	หญิง	รวม
อนุบาล 1	1	18	16	34
อนุบาล 2	1	15	23	38
ประถมศึกษาปีที่ 1	1	13	20	33
ประถมศึกษาปีที่ 2	1	18	15	33
ประถมศึกษาปีที่ 3	1	17	20	37
ประถมศึกษาปีที่ 4	1	19	16	35
ประถมศึกษาปีที่ 5	1	11	19	36
ประถมศึกษาปีที่ 6	1	13	21	34
มัธยมศึกษาปีที่ 1	1	20	20	40
มัธยมศึกษาปีที่ 2	1	14	28	42
มัธยมศึกษาปีที่ 3/1	1	5	17	22
มัธยมศึกษาปีที่ 3/2	1	8	14	22
รวม	12	151	233	384

ปัญหาและอุปสรรคของโรงเรียน

1. ด้านครู

โรงเรียนบ้านสาวิทยาธรรมพ์ มีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนเนื่องด้วยครูที่มีอยู่นั้นสอนไม่ตรงสาขา โดยเฉพาะสาขาที่ขาดแคลน ได้แก่ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และครูส่วนใหญ่ต้องรับผิดชอบงานพิเศษด้วย เช่น งานการเงิน

การบูรณาการ เป็นต้น จึงเป็นปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนและจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ

2. ด้านนักเรียน

ด้วยนักเรียน โรงเรียนบ้านสาวิทยาธรรมพ์ ส่วนมากอาศัยอยู่กับผู้ปกครองที่ไม่ใช่บิดา มารดาของตนเอง บางคนต้องอยู่คนเดียวตามลำพัง เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจของผู้ปกครองนักเรียนทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

เพื่อให้การจัดการศึกษาและพัฒนาผู้เรียนเป็นไปโดยสอดคล้องกับพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2552 และวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของ โรงเรียน และเป็นไปตามหลักการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนบ้านสาวิทยาธรรมพ์ ได้กำหนดให้มีกิจกรรมเพื่อ พัฒนาให้นักเรียนเป็นคนดี มีความรู้คู่คุณธรรม ไว้ในแผนปฏิบัติการตามปีงบประมาณ 2553 ดังตารางต่อไปนี้ (โรงเรียนบ้านสาวิทยาธรรมพ์. 2553 : 30-35)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 2 แผนปฏิบัติการพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนบ้านสาวิทยสวรรค์
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2553

โครงการ/ กิจกรรม	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา
1.โครงการ พัฒนา พฤติกรรมความ มีวินัยของ นักเรียน	1.เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติ ตามระเบียบของโรงเรียน 2.เพื่อแก้ไขพฤติกรรมที่ เป็นปัญหาของนักเรียน 3.เพื่อให้อยู่ร่วมกันใน สังคมได้อย่างมีความสุข	นักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1-3	งานกิจการ นักเรียน	ตลอดปี การศึกษา
2.กิจกรรมอบรม คุณธรรม จริยธรรม	1.เพื่อให้นักเรียนเป็นคนดี 2.เพื่อให้นักเรียนเป็นผู้มี ระเบียบวินัย	นักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1-3	งานระบบ ดูแล ช่วยเหลือ นักเรียน	ตลอดปี การศึกษา
3.โครงการ ประกวด ห้องเรียนน่าอยู่	1.เพื่อให้นักเรียนเป็นผู้ที่รัก ความสะอาดเรียบร้อย 2.เพื่อให้นักเรียนรู้จัก ปฏิบัติตามข้อตกลงภายใน กลุ่ม	นักเรียนทุกคน	งานระบบ ดูแล ช่วยเหลือ นักเรียน	ตลอดปี การศึกษา
4.กิจกรรมสภา นักเรียน	1.เพื่อส่งเสริมการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย 2.เพื่อให้นักเรียนรู้จักการ ทำงานเป็นหมู่คณะ 3.เพื่อให้นักเรียนรู้จัก รับผิดชอบงานส่วนรวมที่ ได้รับมอบหมาย	นักเรียนทุกคน	งานกิจการ นักเรียน	ตลอดปี การศึกษา

โครงการ/ กิจกรรม	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา
5.กิจกรรม ทำบุญเนื่องใน วันสำคัญทาง ศาสนา	1.เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่า ของหลักคำสอนของ ศาสนา 2.เพื่อให้นักเรียนมีศีลธรรม และมีระเบียบวินัย	นักเรียนทุกคน	งานกิจการ นักเรียน	ตลอดปี การศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

พิเชษฐ คลม้วน (2548 : 107) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครู นักเรียน พ่อแม่ ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อผลของโครงการปลูกฝังคุณธรรมและ จริยธรรม ใน โรงเรียนคอนไทรงามพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า

1. ความคิดเห็นของครู นักเรียน พ่อแม่ผู้ปกครอง และคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อผลของ โครงการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของ โรงเรียนคอน ไทรงามพิทยาคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู นักเรียน พ่อแม่ผู้ปกครองและ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีผลต่อ โครงการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของ โรงเรียนคอนไทรงามพิทยาคม พบว่ามีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน

3. ความคิดเห็นของครู นักเรียน พ่อแม่ผู้ปกครองและคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีผลต่อ โครงการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของโรงเรียนคอน ไทรงามพิทยาคมอยู่ในระดับมาก

4. ข้อเสนอแนะของครู นักเรียน พ่อแม่ผู้ปกครองและคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีผลต่อ โครงการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของโรงเรียนคอน ไทรงามพิทยาคมพบว่า เป็นโครงการที่ควรได้รับการสนับสนุนส่งเสริมตลอดไป การจัด กิจกรรมควรสอดแทรกคุณค่าความเป็นมนุษย์คือคุณธรรมและจริยธรรมเข้าไปในหลักสูตร

สถานศึกษาและแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมควรมีหลากหลายรูปแบบเน้นการนำไปใช้ปฏิบัติในชีวิตจริง

ประพันธ์ แสงสว่าง (2549 : 109) ได้ศึกษาการพัฒนาดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โรงเรียนบ้านลาควิทยาเสริม อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่าสภาพก่อนการพัฒนานักเรียนในช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 3 แต่งกายผิดระเบียบและครูประจำชั้นทั้ง 3 คน ยังขาดความรู้ความเข้าใจ ในแนวทางการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบที่จะทำให้นักเรียนปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา มาเรียนตรงเวลา และแต่งกายเรียบร้อยถูกต้องตามระเบียบของ โรงเรียน หลังจากที่ได้ดำเนินการพัฒนาโดยใช้กลยุทธ์ การประชุมระดมความคิด การมอบหมายงานให้ปฏิบัติในกิจกรรมต่าง ๆ คือการเข้าแถวหน้าเสาธง การประกวดการแต่งกาย การประกวดการรักษาความสะอาดสภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน และการนิเทศแล้ว ปรากฏว่า ครูทั้ง 3 คน ได้มีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบดีขึ้น และนักเรียน จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ได้มีการพัฒนานักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ได้แก่ การมาโรงเรียนทันเวลา การปฏิบัติตามตามระเบียบของสถานศึกษา โดยเฉพาะการเข้าแถวเคารพธงชาติและปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ การสนใจกิจกรรมการเรียนและรับผิดชอบงานที่ครูมอบหมาย การแต่งกายเรียบร้อยในสถานการณ์ต่าง ๆ มีความสุภาพเรียบร้อยและมีสัมมาคารวะต่อครูและผู้ใหญ่และการมีมารยาทในการรับประทานอาหาร ส่วนความรับผิดชอบต่อสถานศึกษาทำให้ผู้เรียน ได้มีการรักษาความสะอาดห้องเรียน โต๊ะ เก้าอี้ การรักษาความสะอาดบริเวณนอกห้องเรียนที่รับผิดชอบ และภายในบริเวณ โรงเรียน ตลอดทั้งมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและรักษาทรัพย์สินของทางโรงเรียน ตามมาตรฐานด้านผู้เรียน โดยผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ส่วนรวม การเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาสถานศึกษาและท้องถิ่นของโรงเรียน ได้ดีขึ้น

สมพร ประเสริฐนอก (2550 : 124) ได้ศึกษาการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองกุงใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบันปัญหาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองกุงใหญ่ มีนักเรียนจำนวนหนึ่งสมควรได้รับการปรับปรุงและพัฒนาให้อยู่ในระดับที่ดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ด้านความประหยัด ด้านความซื่อสัตย์ และด้านความรับผิดชอบ ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้

ดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในด้านต่าง ๆ ด้วยการวางแผนดำเนินการ การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและการนิเทศติดตามผล ส่งผลให้การดำเนินงาน ผลการพัฒนา ประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ โดยนักเรียนมีพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับที่ดีขึ้น

จรรย์นัท วรรณศิริ (2550 : 120) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนบ้านศรีสุขพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผล การพัฒนาในครั้งนี้ได้ดำเนินการ 2 วงรอบ มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้ การดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน ด้านความรับผิดชอบ พบว่า ผู้ร่วมวิจัยให้ความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี เห็นความสำคัญของการพัฒนา การดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน ด้านความรับผิดชอบต่อไปพร้อม ๆ กับด้านการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน นักเรียนมีพฤติกรรมมีวินัยที่ถูกต้องเหมาะสมตามระเบียบของทางโรงเรียน ช่วยให้นักเรียนรู้จักการอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม ก่อให้เกิดความรักสามัคคีในหมู่คณะเป็นคนตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบต่องานที่ครูมอบหมาย สนใจเข้าร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียน สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองได้ในทางที่ดีขึ้น จึงส่งผลให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมที่เหมาะสม ซึ่งส่วนหนึ่งได้รับความร่วมมือจาก คณะครู ผู้บริหาร และผู้ปกครองนักเรียน จึงทำให้ผลการพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อประสบความสำเร็จ

บุญเพียง เทพสี (2551 : 131) ได้ศึกษาการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อ โรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผล ในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในครั้งนี้ได้ดำเนินการเสริมสร้างวินัย 2 อย่าง มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองคือ การแต่งกาย การตรงต่อเวลา และการทำงานที่ได้รับมอบหมาย นักเรียนกลุ่มเป้าหมายสามารถปฏิบัติได้ตามเกณฑ์ที่โรงเรียนตั้งไว้คือระดับมากได้ทุกคน ด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวม คือการรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียน นักเรียนกลุ่มเป้าหมายสามารถปฏิบัติได้ตามเกณฑ์ที่โรงเรียนตั้งไว้คือระดับมากได้ทุกคน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้จัดทำโครงการอบรมพุทธบุตร โดยนิมนต์พระวิทยากรที่มีความรู้มีประสบการณ์

มาให้การอบรมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมด้านความรับผิดชอบให้กับนักเรียนรับทราบและเกิดความตระหนัก รู้จักผิดชอบชั่วดี นักเรียนสามารถปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบของโรงเรียนและสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ภักดี เอื้อราษฎร์ (2551 : 99) ได้ศึกษาศึกษาสภาพการดำเนินงานวินัยนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3-4 ของโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการดำเนินงานวินัยนักเรียนในสถานศึกษาช่วงชั้นที่ 3-4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 2 รวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก และรายด้านทั้ง 6 ด้าน พบว่า ทุกด้านมีการดำเนินงานในระดับมาก เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านแสดงความเคารพ รongลงมา คือ ด้านการตรงต่อเวลา ด้านความรับผิดชอบ ด้านการเข้าแถว ด้านการรักษาความสะอาด และด้านการแต่งกาย ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสถานภาพของบุคคลสำคัญในการจัดการศึกษาที่มีสถานภาพต่างกัน เกี่ยวกับการดำเนินงานวินัยนักเรียน โดยรวมทุกด้าน พบว่า การดำเนินงานวินัยนักเรียน โดยรวมทุกด้าน ที่มีสถานภาพต่างกันมีการดำเนินงานวินัยนักเรียน โดยสรุปรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาคำแนะนำการดำเนินงานวินัยนักเรียนในสถานศึกษาช่วงชั้นที่ 3-4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่ามีความเห็นถึงปัญหาการดำเนินงานวินัยนักเรียนแต่ละด้านสูงสุดแต่ละด้านคือ การตรงต่อเวลา คือนักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีวินัยในตนเอง นอนดึกจึงตื่นสายทำให้ไม่สามารถตื่นนอนแต่เช้าเพื่อมาให้ทันเข้าแถว ได้ ด้านการเข้าแถว คือ นักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการเข้าแถว ด้านความรับผิดชอบ คือ ขาดการฝึกฝนเพื่อให้เกิดความรับผิดชอบ ด้านการแต่งกาย คือ ไม่มีการตรวจเช็คอย่างเคร่งครัด ด้านการแสดงความเคารพ คือ เห็นว่าการแสดงความเคารพเป็นเรื่องน่าอาย ด้านการรักษาความสะอาด คือ ขาดการส่งเสริมจากทางโรงเรียน ข้อเสนอแนะสูงสุดแต่ละด้าน คือ ด้านการตรงต่อเวลา แจ้งระเบียบแนวทางปฏิบัติรวมถึงบทลงโทษให้ชัดเจนแก่นักเรียนและผู้ปกครองให้ทราบ ด้านการเข้าแถว คือ ครูที่ปรึกษาตรวจแถว ตักเตือนนักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรมหน้าเสาธง ด้านความรับผิดชอบ คือ กำหนดกฎเกณฑ์หรือระเบียบของห้องเพื่อควบคุมการมีความรับผิดชอบ ด้านการแต่งกายคือ กำหนดโทษในการแต่งกายไม่เรียบร้อย ด้านการแสดงความเคารพ คือ ให้ความรู้แนะนำ ฝึกสอน เกี่ยวกับการแสดงความเคารพ ด้านการรักษาความสะอาด คือ ปลูกฝังคุณธรรมให้มีจิตสำนึกที่ดี

สุรียันต์ วัจระหา (2551 : 143) ได้ศึกษาการพัฒนาเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนสหศาสตร์วิทยาคม อำเภอสหราษฎร์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัย พบว่า ผล

การดำเนินการพัฒนาเสริมสร้างควมมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนสหสขันธ์วิทยาลัย
อำเภอสหสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ดำเนินการพัฒนาทั้ง 2 วงรอก ด้วยกิจกรรมการอบรม
นักเรียนหน้าเสาธงโดยครูเวรประจำวัน กิจกรรมสอนสอดแทรกในรายวิชาต่าง ๆ ในทุก
ระดับชั้นเรียน กิจกรรมการแบ่งเขตรับผิดชอบการทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน กิจกรรม
แบ่งกลุ่มนักเรียนเดินแถวกลับไป – กลับระหว่างบ้านกับโรงเรียน กิจกรรมจัดสัปดาห์แห่งการ
เข้าแถวเคารพธงชาติและเข้าแถวรับบริการต่าง ๆ กิจกรรมประกวดความสะอาดเขตรับผิดชอบ
และกิจกรรมการประกวดเดินแถวไป-กลับระหว่างบ้านกับโรงเรียน ซึ่งทั้ง 8 กิจกรรม บรรลุผล
ตามกรอบการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การพัฒนาดำเนินการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านการ
รักษาความสะอาดและด้านการเข้าแถว ได้มีการประชุมวางแผนในระดับสถานศึกษาทั้งประชุม
ผู้ปกครองและประสานงานกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเป็นการบริหารงานแบบบูรณาการทุก
ฝ่ายมีส่วนร่วมแก้ปัญหา เพราะการดำเนินการเสริมสร้างควมมีวินัยในตนเองของนักเรียนย่อม
ไม่ได้มาจากครูเวรประจำวันเพียงฝ่ายเดียวแต่เกี่ยวเนื่องไปถึงครูผู้สอน จะต้องดูแลในช่วงของ
การเรียนการสอน ต้องคอยดูแลความประพฤติของนักเรียนและครูประจำชั้นเป็นบุคคลที่สำคัญ
ที่จะต้องดูแลนักเรียนในปกครองของตนเองให้ดีที่สุด เพราะครูผู้สอนเป็นผู้ที่ใกล้ชิดนักเรียน
มากที่สุด

ฉัฐลณี สุวรรณมโหสถ (2552 : 120) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้าง
วินัยของนักเรียน ด้านความสะอาดโรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ด้านการ
เสริมสร้างวินัยนักเรียนโรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ก่อน
การพัฒนาการปฏิบัติงานไม่มีความชัดเจนต่อเนื่องทำให้พบปัญหานักเรียนขาดวินัย ด้านการ
รักษาความสะอาด กลุ่มผู้ร่วมวิจัยจึง ได้พัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยของนักเรียน ใน
วงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์ การประชุม A-I-C การจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยและการนิเทศ ผล
การพัฒนาปรากฏว่า กิจกรรมเสริมสร้างวินัยนักเรียนส่งผลให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลง
พฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น แต่ยังมีประเด็นที่เป็นปัญหาคือ ยังมีนักเรียนบางคนที่ยังไม่มีการ
ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เพื่อให้การพัฒนาได้ผลแบบยั่งยืนจึงพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กล
ยุทธ์ การนิเทศ การจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยนักเรียน ผลปรากฏว่านักเรียนมีการ
เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านการรักษาความสะอาดทั้งร่างกาย เครื่องแต่งกาย บริเวณห้องเรียน
และเขตรับผิดชอบทำให้นักเรียนมีสุขภาพแข็งแรงและบริเวณโรงเรียนและอาคารสถานมีความ
สะอาด ร่มรื่น เหมาะสำหรับการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียน

ไสว รินทราษ (2552 : 112) ได้ศึกษาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนโคกสำราญวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ก่อนดำเนินการเสริมสร้างวินัยนักเรียน โรงเรียนโคกสำราญวิทยา มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับวินัยด้านความรับผิดชอบ คือ แต่งกายไม่ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน ไม่เอาใจใส่และไม่กระตือรือร้นในเรื่องการเรียน เช่น มาเรียนไม่ทันเวลา ไม่ส่งงานหรือการบ้านที่ครูมอบหมาย หรือส่งงานไม่ทันเวลาที่กำหนด ไม่รับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เช่น เหวประจําวัน และเขตรับผิดชอบรักษาความสะอาด ไร่ทรงผมยาวเกินกว่าระเบียบที่โรงเรียนกำหนด ไม่ให้ความสนใจและไม่กระตือรือร้นในอันที่จะเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น เช่น ในระหว่างการร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง และการเข้าร่วมกิจกรรมในที่ประชุม นักเรียนส่วนมากจะหยอกล้อกันซึ่งทำให้เกิดเสียงดังและรบกวนเพื่อน การไม่ช่วยกันดูแลรักษาอาคารสถานที่และไม่ช่วยกันรักษาความสะอาดสภาพภูมิทัศน์ของโรงเรียน เป็นต้น และหลังจากที่ผู้วิจัยร่วมกับกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการเสริมสร้างวินัยโดยใช้กลยุทธ์การสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยและการประเมินผลการเสริมสร้างวินัย ทำให้นักเรียนเป็นผู้มีวินัยด้านความรับผิดชอบทั้งความรับผิดชอบต่อตนเองและความรับผิดชอบต่อสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

พิชัย อันปัญญา (2552 : 107) ได้ศึกษาการพัฒนาระเบียบวินัยนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเทศบาลบ้านส่องนางโย สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีพฤติกรรมเกี่ยวกับความมีระเบียบวินัยโดยสามารถปฏิบัติได้ในระดับมาก ได้แก่ การมาโรงเรียนไม่ทันเวลา กิจกรรมหน้าเสาธง การทำกิจกรรมให้เสร็จเรียบร้อยและทันเวลาที่กำหนด การส่งงานตามวันเวลาที่ครูนัดหมาย การรักษาความสะอาดของร่างกาย การรักษาความสะอาดภายในห้องเรียน การทิ้งขยะให้ถูกที่ การรักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียน การแต่งกายให้ถูกต้องตามระเบียบที่โรงเรียนกำหนด การไม่สวมใส่เครื่องประดับที่ผิดระเบียบของทางโรงเรียน การไม่ใช้เครื่องสำอางที่ผิดกับระเบียบของทางโรงเรียนกำหนด การปักชื่อแสดงอักษรย่อของโรงเรียนที่ออกสื่อตามระเบียบของทางโรงเรียน และการไว้ทรงผมที่ถูกต้องตามระเบียบที่โรงเรียนกำหนด ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่า การพัฒนานักเรียนที่เป็นผู้มีระเบียบวินัยที่คืบคลานนั้นถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลาย ๆ ฝ่ายไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครอง ครูผู้สอน หรือผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการดำเนินการเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่เป็นรูปธรรมและยั่งยืนต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดกลยุทธ์ที่จะนำไปสู่การปฏิบัตินั้น ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและความสามารถที่นักเรียนซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติ

โดยตรงสามารถที่จะปฏิบัติได้ แต่อย่างไรก็ตาม สิ่งที่มีความสำคัญประการหนึ่งที่พึงให้มีและให้เกิดขึ้น คือความตระหนักและจิตสำนึกที่ดีของนักเรียน ในอันที่จะปฏิบัติได้แต่อย่างไรก็ตาม สิ่งที่มีความสำคัญประการหนึ่งที่พึงให้มีและให้เกิดขึ้น

2. งานวิจัยต่างประเทศ

คิม (Kim. 2000 : 2979-A) ได้วิจัย ผลการฝึกทางจิตใจของนักศึกษาในสถาบัน เทววิทยา โดยกล่าวว่ามนุษย์ที่สมบูรณ์ คือผู้ซึ่งรับรู้สัมพันธภาพด้วยพระเจ้าด้วยตัวเอง ด้วยเพื่อนและธรรมชาติเพื่อสนับสนุนสัมพันธภาพดังกล่าว ด้วยวิธีการฝึกปฏิบัติด้วยการสวดมนต์ และการศึกษาจากคัมภีร์และเพื่อสนับสนุนสัมพันธภาพด้วยตนเอง สนับสนุนสัมพันธภาพด้วยการให้ความรักและปกป้องธรรมชาติ จากการวิจัยครั้งนี้ใช้เพื่อร่วมในการวางแผนการจัดระเบียบวินัยในชั้นเรียนมีผลกระทบต่อการจัดระเบียบในชั้นเรียนของลูกและชี้ชัดว่าการพบปะพบแม่มีผลกระทบที่แท้จริงต่อพฤติกรรมในชั้นเรียน ซึ่งจากการวิจัยในครั้งนี้สนับสนุนถึงความสำคัญในการพบผู้ปกครองเพื่อการพิจารณาวางแผนหรือพัฒนาเกี่ยวกับระเบียบวินัยของนักเรียน สำหรับโรงเรียนอื่นๆ

แพค (Pack. 2001 : 645-A) ได้ศึกษาวิจัยอบรมครูประจำชั้นระดับประถมศึกษาใช้ในการแก้ปัญหาด้านพฤติกรรมในห้องเรียน โดยถามครูว่าครูส่งเสริมนักเรียนให้ประพฤติตนอย่างเหมาะสมอย่างไร ทั้งด้านการปฏิบัติเพื่อการเปลี่ยนแปลง และด้านการปฏิบัติเพื่อแสดงปฏิกริยาในการศึกษาเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์ตัวต่อตัวกับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 6 คน และครูประจำชั้นจำนวน 5 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการบันทึกและการสัมภาษณ์ที่บ้านที่กเทปไว้ ซึ่งนำมาตรวจสอบหาแบบแผน แนวความคิด และความสัมพันธ์กับวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยกับวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องที่ใช้เป็นกรอบนั้นเพื่อช่วยตีความข้อมูล ผลที่เกิดจากข้อมูลพบแนวคิดหลายประการ คือ บรรยากาศโรงเรียน การจัดห้องเรียน การเน้นพฤติกรรมที่ผิด ๆ ของนักเรียน ปัญหาพฤติกรรม ประวัติ วินัยนักเรียน บทบาทของผู้ปกครอง มาตรการการปฏิบัติเพื่อการเปลี่ยนแปลงวิธีการอบรม และบุคลิกศึกษา ผลจากการสัมภาษณ์พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดสร้างสรรค์มากและมีภาระผูกพันกับมาตรฐานที่ออกแบบไว้ส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสมและไม่ส่งเสริมพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม อาจจะเป็นมาตรการสำหรับการปฏิบัติเพื่อการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่สุดที่ระบุได้จากข้อมูล ควรให้ความสนใจในแนวคิดนี้ให้มากขึ้นและควรจัดรวมเข้าในหลักสูตรด้วย

เอ็นไซโซ (Enciso. 2001 : 961) ได้ศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับวินัยนักเรียนอันเป็นการศึกษาทัศนคติของนักเรียน ครูและผู้บริหารโรงเรียน โดยศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาคอนพลายโรงหนึ่ง ซึ่งมีนักเรียนประมาณ 1,700 คน และครู 69 คน พฤติกรรมทางวินัยของนักเรียนที่ศึกษาได้แก่ การกระทำที่ไม่เหมาะสม และคำพูดที่นักเรียนคนหนึ่งแสดงออกที่ทำให้สภาพแวดล้อมการเรียนเสียหายสำหรับประชากรนักเรียนโดยทั่วไป วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกล่าวว่า แนวความคิดที่คิดเกี่ยวกับวิธีการที่ครูกล่าวถึงปัญหาวินัยของนักเรียน และครูไม่รู้สึกว่าการปฏิบัติทางวินัยใด ๆ มีประสิทธิผลในการป้องกันหรือในการเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ผู้บริหารรู้สึกว่าการเป็นเหตุผลแรกสำหรับนโยบายวินัยที่ประสบความสำเร็จ ซึ่งขึ้นอยู่กับประสิทธิผลของการจัดการชั้นเรียนของครู ส่วนนักเรียนเชื่อว่าผู้ปกครองเป็นส่วนสำคัญที่สุดของกระบวนการวินัย

โบลลิงเกอร์ (Bollinger. 2002 : 2052-A) ได้ศึกษาผลกระทบของการแต่งกายด้วยเครื่องแบบนักเรียนในโรงเรียนต่างๆ ไปและพฤติกรรมด้านระเบียบวินัยของนักเรียนในโรงเรียนในเมือง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายผลกระทบของนโยบายการแต่งกายด้วยเครื่องแบบนักเรียนในโรงเรียนต่างๆ ไปกับระเบียบวินัยของนักเรียนในโรงเรียน ในเมืองกลุ่มตัวอย่างคือ ครูพ่อแม่ จากโรงเรียนในเมืองในรัฐเท็กซัส โดยรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสำรวจและบันทึกเกี่ยวกับระเบียบวินัยของนักเรียนทั้งสอง โรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า

1. ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในโรงเรียนต่างๆ ไป
2. ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในโรงเรียนต่างๆ ไป ในเขตเมืองที่แต่งตัวเครื่องแบบนักเรียนและไม่ได้แต่งเครื่องแบบนักเรียน
3. มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างข้อมูลทางระเบียบวินัยของโรงเรียนจากทั้งสองโรงเรียนในปีการศึกษา 2000 2001 และ 2002 ความหมายโดยนัยของการวิจัยก็คือจะไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในเรื่องของการปรับปรุงนโยบายการแต่งกาย

เครนเลย์ (Cranley. 2003 : 1531-A) ได้ศึกษาพฤติกรรมการปฏิบัติในด้านจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาในชุมชนเมืองของประเทศไทยการประพฤติ ปฏิบัติ ทางด้านจริยธรรมของนักเรียน ประกอบด้วยมาตรการที่โรงเรียนใช้ในการอบรมจริยธรรมนักเรียน มาตรการที่จะจัดการศึกษาโดยการนำเอาจริยธรรมบูรณาการเข้ากับวิชาอื่น และมาตรการเหล่านี้จะเกิดผลอย่างไรต่อนักเรียนการวิจัยนี้ได้กำหนดความคิดไว้ 6 ด้านคือ การสอนจริยธรรมเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการสอนจริยธรรม ในหลักสูตรปกติ การสอนจริยธรรม

โดยใช้สถานการณ์ทางประเพณี การสอนจริยธรรม โดยใช้กิจกรรมการสอนที่ต่อเนื่อง การสอนจริยธรรมโดยกำหนดระเบียบ กฎของห้องเรียนการสอนจริยธรรม โดยคำนึงตามนโยบาย และระเบียบของทางราชการ การวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลา 6 เดือน ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จึงพบว่า การจัดการศึกษาด้านจริยธรรม โดยผู้บริหารและครูเน้นการปลูกฝังความดีงามที่ยึดตามหลักพุทธศาสนาโดยเน้นการควบคุมตนเอง ความส่วนตัวที่เป็นแบบอย่างให้กับคนอื่นได้ ความดีโดยวิธีการที่นักเรียนรู้ โดยการปฏิบัติ แม้ว่าจะไม่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนในหลักสูตร สิ่งที่ปฏิบัติต่อกัน การให้เกิดริ้วรอยอื่นเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและได้ค้นพบว่าเรื่องการจัดการเรียนการสอนจริยธรรมศึกษาควรบูรณาการคุณภาพในการจัดการเรียนการสอน จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และปฏิบัติได้ผู้บริหารและครูนอกจากอบรมสั่งสอนควรเป็นแบบอย่างที่ดี การฝึกอบรมควรกระทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความยั่งยืนอย่างไรก็ตามแม้ว่านักเรียนส่วนใหญ่จะมีความประพฤติกี่เหมาะสมตลอดเวลาแต่ก็มีนักเรียนส่วนน้อยที่ต่อต้าน ในด้านการไม่ยอมเรียน

จากการศึกษาดังกล่าวทั้งงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศทำให้ทราบว่าปัญหาเกี่ยวกับระเบียบวินัยของนักเรียน มีผลกระทบมาจากกระแสของสังคมนับตั้งแต่การเลี้ยงดูของครอบครัว สภาพแวดล้อมด้านกฎระเบียบภายใน โรงเรียนควรดำเนินการปลูกฝังระเบียบวินัย คุณธรรมจริยธรรมอันดีงาม โดยให้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องจนเกิดความเคยชินคิดเป็นนิสัย สามารถควบคุมตนเองได้ มีเหตุผลมีความรับผิดชอบตรงต่อเวลา เคารพในสิทธิของผู้อื่น ประพฤติปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม โดยการส่งเสริมวินัยนักเรียนให้บรรลุเป้าหมายจะส่งผลให้การดำเนินงานส่งเสริมวินัยนักเรียนบรรลุเป้าหมายซึ่งทำให้ 1) นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดีมีระเบียบวินัย มีคุณธรรมจริยธรรม 2) ผู้บริหารและกรรมการฝ่ายปกครองใน โรงเรียนมีหน้าที่ควบคุม ดูแลรับผิดชอบมากกว่าครูผู้สอนทำให้มีความรู้สึกแตกต่าง 3) ปัญหาส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นเพราะสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป

ดังนั้นแนวทางการแก้ไขและพัฒนาด้านวินัยนักเรียนจึงควรดำเนินการ โดยการมีส่วนร่วมของครู นักเรียน และผู้ปกครอง ในการร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันแก้ปัญหาให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของนักเรียน และส่งเสริมให้นักเรียนมีความประพฤติที่ดีอยู่ในระเบียบของโรงเรียนและสังคมต่อไปในอนาคต